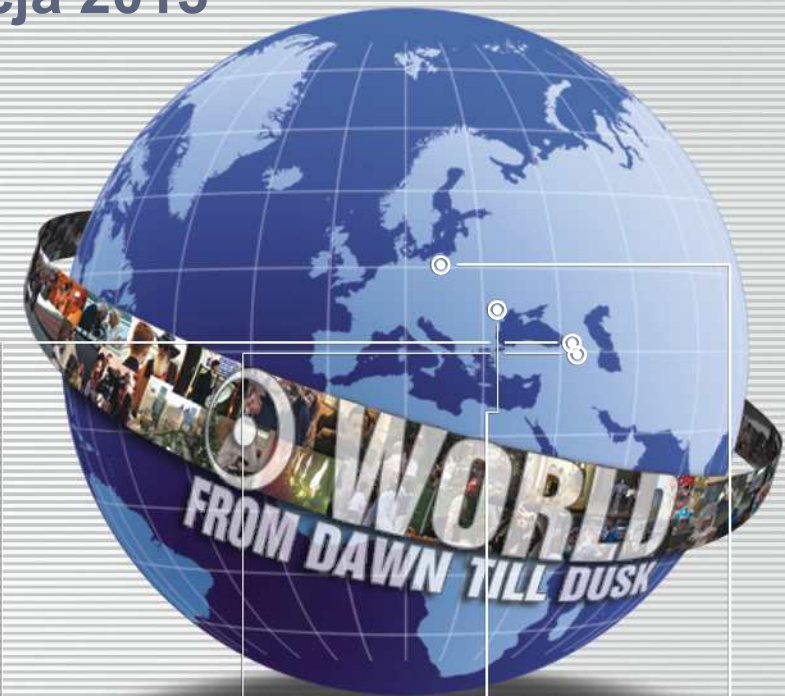

ŚWIAT OD ŚWITU DO ZMIERZCHU

www.wfdtd.pl

Edycja 2013

Tbilisi
od świtu do zmierzchu

Erewań
od świtu do zmierzchu

Kiszyniów
od świtu do zmierzchu

Bydgoszcz
od świtu do zmierzchu

Minister Bogdan Zdrojewski

Dyrektor Paweł Potoroczyn

Dyrektor Agnieszka Odorowicz

Dyrektor Programu 2 TVP, Jerzy Kapuściński

Dyrektor Agnieszka Romaszewska-Guzy

Prezydent Rafał Bruski

Dyrektor Marzena Matowska

Mirosław Dembiński; Maciej Drygas

Ministry of
Culture
and National
Heritage

POLSKI INSTYTUT
SZTUKI FILMOWEJ

TELEWIZJA POLSKA

skład/DTP-graphisphere.com
korekta-Katarzyna Pergół
opisy wydarzeń-Mateusz Werner

www.wfdtd.pl

Ministry of
Culture
and National
Heritage

TELEWIZJA POLSKA

Projekt współfinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Polski Instytut Sztuki Filmowej.

ŚWIAT OD ŚWITU DO ZMIERZCHU

projekt edukacyjno-filmowy

autorzy:

Maciej J. Drygas
Miroslaw Dembiński

współtwórcy:

Marcel Łoziński	Jacek Bławut	Vita Želakeviciute
Jacek Petrycki	Paweł Łoziński	Wojciech Staroń
Rafał Listopad	Andrzej Musiał	Mateusz Werner

Idea

Od czasu gdy informacja stała się towarem, codziennie obserwujemy w telewizyjnych przekazach najświeższe doniesienia o kolejnych wojnach, katastrofach, skandalach, rekordach, romansach. Przekaz o tych wszystkich wydarzeniach dociera do nas sprawnie i szybko, z dowolnego miejsca na Ziemi.

Ale czy to jest cała prawda o naszym świecie, czy tylko jej powierzchowne odbicie? Czy można zajrzeć głębiej, pod powierzchnię „headline newsów”?

Czy portret zlanego potem mężczyzny, stojącego z paczką w gigantycznej kolejce do aresztu śledczego w Moskwie, albo śpiewający pieśni o Mao Zedongu w domu starców w Pekinie, albo młoda kobieta, która na seansie u wróżki w Mińsku marzy o wielkiej miłości, albo mężczyzna, który na statku pasażerskim płynącym wzdłuż Kijowa przeklina swoją przeszłość, słowem czy takie obrazy, dalekie od codziennej newsowej doraźności nie powiedzą nam więcej od dzisiejszym świecie, o jego kondycji.

Taką dokumentalną metodę obserwacji rzeczywistości w 2006 roku zaproponowaliśmy naszym studentom w Szkole Filmowej w Łodzi. Przez kilka kolejnych lat realizowaliśmy projekt „**Łódź od świtu do zmierzchu**”.

W 2011 roku zaprosiliśmy do współpracy naszych kolegów, wybitnych polskich dokumentalistów, twórców i krytyków filmowych: Marcela Łozińskiego, Jacka Bławutę, Vitę Želakeviciute, Pawła Łozińskiego, Jacka Petryckiego, Rafała Listopada, Andrzeja Musiałę, Wojciecha Staronia i Mateusza Wernera, aby wspólnie zrealizować w pięciu światowych stolicach projekt „**Świat od świtu do zmierzchu**”, współfinansowany przez Instytut Adama Mickiewicza, PISF, TVP 2, Belsat, MSZ. Studenci szkół filmowych Mińska, Kijowa, Moskwy, Pekinu i Tokio zrealizowali dokumentalne obrazy swoich miast. Obrazy inne, niż te, które na co dzień widzimy w telewizji. W ten sposób powstała kolekcja filmów, która może być punktem wyjścia do głębszej refleksji o naszym współczesnym świecie.

Równie ważnym, a może nawet ważniejszym niż filmy okazało się nasze spotkanie ze studentami w tak różnych częściach świata. Dla obu stron było to bardzo kształcące doświadczenie: młodzi filmowcy poznawali naszą, polską, dokumentalną metodę obserwacji rzeczywistości, a my przyglądaliśmy się ich światu przez pryzmat ich wrażliwości i talentu. Końcowy efekt naszej wspólnej pracy, w postaci kolekcji pięciu niezwykle interesujących filmów, skłonił nas do kontynuowania naszego projektu według tej samej metody oraz przy wsparciu tych samych partnerów.

W 2013 roku wybraliśmy się na kolejne wyprawy do Tbilisi, Erewania, Kiszyniowa i Bydgoszczy. Znowu poznaliśmy wyjątkowe miejsca i niesamowitych ludzi tam żyjących. Mogliśmy dobrze się im przyjrzeć dzięki wrażliwości młodych filmowców, z którymi współpracowaliśmy w trakcie warsztatów. Znowu powstały cztery dokumentalne filmy, które wzbogaciły kolekcję „Świat od świtu do zmierzchu”

W następnych latach planujemy zrealizować kolejne warsztaty i filmy. W 2014 w Indiach, Turcji i Azerbejdżanie.

Miroslaw Dembiński, Maciej J. Drygas

Ogólna koncepcja

„**Świat od świtu do zmierzchu**” to kompleksowy projekt edukacyjno-filmowy skierowany zarówno do młodych filmowców jak i szerokiej grupy widzów z różnych krajów.

Pierwszy etap zakłada prezentację najważniejszych filmów „polskiej szkoły dokumentu”. Pokazy połączone są ze spotkaniami autorskimi z reżyserami, operatorami, montażystami, teoretykami filmu, wybitnymi polskimi dokumentalistami: Jackiem Bławutem, Miroslawem Dembińskim, Maciejem Drygasem, Rafałem Listopadem, Marcelem Łozińskim, Pawłem Łozińskim, Andrzejem Musiałem, Jackiem Petryckim, Wojciechem Staroniem, Mateuszem Wernerem, Vitą Želakeviciute. Oprócz spotkań z publicznością zorganizowane są seminaria, w których udział biorą młodzi lokalni filmowcy, przyszli uczestnicy warsztatów. Jest to dla nich okazja do spotkania z tutorami oraz zapoznania się z koncepcją przyszłych warsztatów. W efekcie tych zajęć na podstawie nadesłanych pomysłów zostaje wybrana grupa docelowa, która bierze udział w zasadniczej części projektu.

Drugi etap przewiduje przeprowadzenie przez wymienionych polskich dokumentalistów warsztatów edukacyjno-filmowych. Bierze w nich udział grupa młodych, lokalnych reżyserów, operatorów, kierowników produkcji, dźwiękowców i montażystów w sumie około 40 uczestników. Rekrutacja do udziału w projekcie odbywasię w ścisłej współpracy z naszymi partnerami lokalnymi: szkołami filmowymi, wydziałami artystycznymi uniwersytetów i innymi organizacjami działającymi w obszarze filmu i telewizji. Warsztaty prowadzone będą zgodnie z metodą opracowaną przez Macieja Drygasa i Miroslawa Dembińskiego w Szkole Filmowej w Łodzi, a sprawdzoną podczas realizacji projektu „Świat od świtu do zmierzchu” w 2011 roku: Mińsk, Moskwa, Kijów, Tokio, Pekin i w 2013 roku: Tbilisi, Kiszyniów, Erewań, Bydgoszcz. Metoda ta polega na realizacji krótkich etud łączonych w jeden film. Każdy student wybiera godzinę z życia miasta i za pomocą dokumentalnej obserwacji przedstawia ją w swojej 3-4 minutowej etiudzie. Kilkanaście takich etiud tworzy portret miasta od świtu do zmierzchu. Warsztaty polegają na codziennych wspólnych spotkaniach, dyskusjach, analizach materiałów zdjęciowych, sugestiach dotyczących sposobów filmowania oraz ostatecznie na montażu i postprodukcji całego filmu. Podczas zbiorowych dyskusji nad projektami studenci konfrontują się z opiniami polskich tutorów, dzięki czemu nie tylko wzbogacają swój zawodowy warsztat, ale także uczą się wrażliwiej patrzeć na świat, który ich otacza, lepiej go rozumieć i opisać go w sposób wizualny.

Trzecim etapem projektu jest prezentacja wszystkich filmów zrealizowanych w ramach projektu „Świat od świtu do zmierzchu”. Jest to cykl seansów kinowych organizowanych dla szerokiej publiczności w każdym z miast. Widzowie mają okazję zobaczyć życie swojego w miastach niebanalnej formie, a także porównać go z innymi, często egzotycznymi miejscami opisanymi według podobnej metody. Prowadzi to do ciekawych rozważań na temat różnic i podobieństw. Wytwarza refleksje na temat tego co jest uniwersalne i ponadczasowe

Czwarty etap. Powstały w ramach warsztatu film jest włączony do kolekcji „Świat od świtu do zmierzchu” i jest prezentowany w ramach kontynuacji tego projektu w innych regionach świata. Wszystkie filmy prezentowane są na prestiżowych festiwalach filmowych oraz emitowane w polskich i zagranicznych stacjach telewizyjnych. Emisje te gromadzą miliony widzów.

Fundacja „Dokument i Świat” jest instytucją zarejestrowaną w dniu 18.04.2012 r. przez Mirosława Dembińskiego i Macieja J. Drygasa. Jej fundament stanowi ponad dwudziestoletnie bogate doświadczenie założycieli zarówno jako dokumentalistów i producentów filmowych prowadzących własne firmy: Studio Filmowe Everest i Drygas Production, jak również ich wieloletnia praca dydaktyczna w Szkole Filmowej w Łodzi.

Komitet Honorowy Fundacji skupia wybitnych polskich twórców dokumentalnych. Są wśród nich: Marcel i Paweł Łozińscy, Jacek Bławut, Jacek Petrycki, Vita Želakeviciute, Wojciech Staroń, Mateusz Werner, Rafał Listopad. Jednocześnie są oni doświadczonymi wykładowcami sztuki filmowej (PWSFTviT w Łodzi, Mistrzowska Szkoła Andrzeja Wajdy w Warszawie, Gdyńska Szkoła Filmowa w Gdyni, UKSW w Warszawie).

Twórcy ci ściśle współpracują już od 3 lat jako tutorzy międzynarodowego projektu „Świat od świtu do zmierzchu”. Funkcję organizacyjną tego przedsięwzięcia objęło Studio Filmowe „Everest”, które przez 20 lat wyprodukowało ponad 60 filmów dokumentalnych, wielokrotnie nagradzanych na międzynarodowych festiwalach i emitowanych w ponad 20 telewizjach na całym świecie. Fundacja „Dokument i świat” jest pierwszą w świecie mobilną szkołą filmową, przygotowaną merytorycznie oraz sprzętowo do przeprowadzenia warsztatów edukacyjno-filmowych w dowolnym miejscu na świecie. Potrzeba prowadzenia takiej działalności bierze się z głębokiego przekonania członków Rady Artystycznej, że należy nauczać choćby najmniejsze i najbardziej oddalone od nas społeczności w umiejętności opisywania swojego świata przez nich samych. Taka postawa w czasach wszechogarniającej unifikacji pomaga pielęgnować istnienie wielokulturowego świata.

Tbilisi od świtu do zmierzchu

• POLSKA SZKOŁA DOKUMENTU

Pierwszego dnia po fascynującej wizycie w Muzeum Narodowym, gdzie mogliśmy zobaczyć odkryte przez archeologów skarby kultury gruzińskiej sprzed 6000 lat w nieodległym kinie „Rustaveli” odbyło się zaimprowizowane spotkanie z kilkoma stacjami telewizyjnymi, którym wywiadów udzielał Mirosław Dembiński jako pomysłodawca i producent projektu „Świat od świtu do zmierzchu”. Następnie w jednej z wypełnionych po brzegi sal kinowych został pokazany film Pawła Łozińskiego „Chemia”. Po projekcji zakończonej długimi brawami odbyła się gorąca dyskusja z reżyserem filmu, którą poprowadził Mateusz Werner. Wzruszona widownia, składająca się głównie ze studentów Uniwersytetu Teatralno-Filmowego (TAFU) zadawała pytania bardzo osobiste, ale także chciała poznać szczegóły techniczne dotyczące realizacji filmu, zwłaszcza zaś sposoby na uzyskanie wrażenia naturalnej intymności pomiędzy bohaterami, nieskażonej obecnością kamery i mikrofonu.

Następny dzień zaczął się wcześniej od wizyty programie na żywo „Poranek Imedi” w prywatnej telewizji „Imedi”, gdzie Mirosław Dembiński i Paweł Łoziński opowiadali o projekcie „Tbilisi od świtu do zmierzchu”. Następnie gościliśmy w Gruzji Narodowym Centrum Filmowym, gdzie przyjęła nas jego dyrektorka Nana Janelidze.

Najważniejszym punktem rozmowy były nasze plany warsztatowe, a także opowieść o polskim modelu finansowania produkcji filmowej i praktycznym funkcjonowaniu ustawy o kinematografii. Pani Janelidze wyraziła ochotę odwiedzenia Warszawy i poznania z bliska działalności PISF-u. Prosto z biura Centrum Filmowego pojechaliśmy do malowniczo położonego TAFU, gdzie serdecznie przyjął nas dziekan Dato Janelidze i główny nasz opiekun a jednocześnie wykładowca reżyserii Otar Litanishvili. Trwające kilka godzin intensywne spotkanie ze studentami reżyserii, montażu, produkcji i sztuki operatorskiej służyło przede wszystkim prezentacji głównej idei projektu, jego założeń artystycznych i organizacyjnych, a także miało pozwolić na bliższe poznanie się przyszłych tutorów: Pawła Łozińskiego i Rafała Listopada z przyszłymi uczestnikami warsztatów. Studenci zasypali nas pytaniami o nasze oczekiwania, a my z kolei chcieliśmy dowiedzieć się o ich autorskich pomysłach na dokument o rodzinnym mieście. Kilka godzin później spotkaliśmy się jeszcze raz w „Domu Kina” na pokazie filmów tutejszych z udziałem Mirosława Dembińskiego, po którego „Lekcji po białorusku” odbyła się ciekawa dyskusja.

Następny dzień upłynął na zwiedzaniu wspaniałej pustelni Dawid Garedża położonej w odludnych górach Kachetii nad samą granicą z Azerbejdżanem i zacieśnianiu więzów przyjaźni z naszymi wspaniałymi gospodarzami z TAFU: Otarem i Dato, którzy w drodze zasypywali nas tysiącami opowieści historycznych, anegdot z czasów sowieckich i szczegółów dotyczących życia w Gruzji dzisiaj. Ta wyprawa uświadomiła nam starożytność kultury gruzińskiej i jej unikalność: połączenie azjatyckiej egzotyki z nieprzerwaną i źródłowo pierwotną tradycją chrześcijańską. Po drodze jednak, jak groźne memento, minęliśmy Rustavi, miasto-widmo składające się ze zrujnowanych bloków pamiętających czasy Chruszczowa...

Ostatni dzień naszego pobytu w stolicy Gruzji zaczęliśmy od wizyty w Ambasadzie RP, gdzie otrzymaliśmy moralne wsparcie dla naszych planów, by zakończyć go pokazem filmów studenckich i mistrzowskich w Bibliotece Narodowej, po którym odbyła się jeszcze jedna dyskusja ze studentami. Poruszeni filmami szczerze przyznawali, że nie zdawali sobie sprawy, iż film dokumentalny może być dziełem sztuki, osobistym, subiektywnym głosem artysty który wypowiada się – obserwując świat i podążając za swoim bohaterem. Właśnie tego chcieliby się od polskich tutorów nauczyć i obietnicę takiej możliwości od nas otrzymali.

• WARSZTAT

W dniach 1-16 lipca odbyły się warsztaty w Gruzji Narodowym Uniwersytecie Filmu i Teatru im. Shota Rustaveli (TAFU), który odwiedziliśmy już raz w czerwcu tego roku. Uczestnikami warsztatów byli w przeważającej części studenci tej uczelni, głównie reżyserzy i montażyści, ale także dziennikarze z Kaukaskiej Szkoły Dziennikarstwa i Mediów, którzy wyspecjalizowali się w znajdowaniu ciekawych tematów. Tutorami warsztatów byli: Paweł Łoziński czuwający nad całością, Wojciech Staroń troszczący się o koncepcję operatorską etud i Rafał Listopad konsultujący kwestie związane z przyszłym montażem filmów. Od strony produkcyjnej ekipę polską tworzyła Victoria

Ogneva, nasza kierowniczką produkcji, Katarzyna Boniecka zajmująca się montażem materiału, oraz Marcin Ściegłiński jako konsultant techniczny i operatorski. Ze strony gruzińskiej nad powodzeniem projektu czuwali dwaj profesorowie TAFU: Otar Litanishvili i Dato Janelidze dziekan wydziału filmowego. Przyznali sami, że ich rolą było zadbanie o to, by polscy tutorzy mieli całkowicie

wolną ręką w realizacji warsztatów z gruzińskimi studentami. Jak podkreślają tutorzy, zajęcia miały specyficzny charakter ze względu na ogromną mobilność uczestników, których wszędzie było pełno, zawsze dokądś pędzili robiąc mnóstwo rzeczy na raz i to w biegu. Wprowadzało to atmosferę energetycznego fermentu, często trudnego do okiełznania, ale właśnie w ten sposób manifestował

się lokalny charakter tego projektu. Tematy przyszłego filmu rodziły się spontanicznie, w trakcie dokumentacji innych tematów. Kamera towarzyszyła pracy ekipy ratunkowej z karetki pogotowia, która w Gruzji odgrywa trochę inną rolę niż w Polsce, ale także dokumentowała dzień pracy taksówkarza, wchodziła do mieszkań uchodźców z Osetii Południowej, śledziła postępy osvajania się ze rzeczywistością gwarnej, tbiliskiej ulicy podczas specjalnych zajęć dla niewidomych... Dzięki tej wędrowce widz też będzie mógł się dowiedzieć jak wygląda świat właśnie tam, w stolicy Gruzji.

• „TBILISI OD ŚWITU DO ZMIERZCHU”

Dwa samochody pędzą po krętych i stromych ulicach stolicy Gruzji: taksówka prowadzona przez wesołego i ciekawskiego uciekiniera z Suchumi i karetka pogotowia z ekipą ratowników medycznych, niosących pomoc w nagłych wypadkach. Przypadkowi pasażerowie, przypadkowe rozmowy, mikro-spotkania, mini-relacje. Karuzela twarzy, gestykulacji, spojrzeń, uśmiechów. Nieprzerwany

potok słów. Tbilisi przez szybę samochodu wydaje się tętnić życiem, energią, ludzką zaradnością, choć rozmowy często bywają niewesołe. Bieda, bezrobocie, choroby, emigracja, konflikty polityczne – o tym mówią pasażerowie, to właśnie tym problemom codziennie stawiają czoła. Niekiedy kamera usamodzielnia się, aby zajrzeć do wnętrza mieszkań, przysłuchać się toastom przy wieczerzy, zobaczyć jak wygląda egzamin szkolny, próba koncertu chóralnego, lekcja dla niewidomego, wiejskie wesele, czy ślubna ceremonia. I znowu powrót na rozgrzaną palącym słońcem, gwarą ulicę, pełną przechodniów, sprzedawców i kupujących. Strumień zdarzeń i ludzi rejestrowany jest płynnie i z szybkością przywodzącą na myśl teledyski. Po obejrzeniu tej panoramy nie pamięta się pojedynczych bohaterów, ale pozostaje silne wrażenie ich wspólnej obecności, która ma swoją niezatartą, osobliwą specyfikę. Jest w tym chyba jakaś magia...

• PREZENTACJA FINAŁOWA

Do Tbilisi przyjechali twórcy projektu Maciej Drygas i Mirosław Dembiński, lider grupy tutorów Paweł Łoziński, montażystka Katarzyna Boniecka, kierowniczką produkcji Victoria Ogneva, a także Jacek Bławut i Mateusz Werner. Dodatkowo towarzyszyli nam przedstawiciele telewizji „Belsat”: dyrektorka Agnieszka Romaszewska-Guzy oraz Aleksiej Dzikawiecki. Już pierwszego dnia pobytu (1 grudnia) odbyło się spotkanie polskiej ekipy w siedzibie prywatnej stacji telewizyjnej „Imedi” z jej szefem działu dokumentalnego, podczas którego Mirosław Dembiński opowiedział o projekcie „Świat od świtu do zmierzchu” proponując emisję cyklu w programie dokumentalnym telewizji „Imedi”, a dyrektor Romaszewska przedstawiła ofertę współpracy pomiędzy „Belsatem” a „Imedi” w wymianie materiałami newsowymi i produkcją dokumentalną. Strona gruzińska zadeklarowała daleko idące zainteresowanie taką kooperacją. Po południu w sali kinowej Biblioteki Narodowej odbyła się projekcja filmów „Kiszyniów od świtu do zmierzchu” i „Erewań od świtu do zmierzchu” dla uczestników warsztatów w Tbilisi, głównie studentów Gruzjińskiego

Państwowego Uniwersytetu Filmu i Teatru im. Shota Rustaveli (TAFU) wraz zaproszonymi gośćmi. W dyskusji brali udział także profesorowie TAFU: Otar Litanishvili i Dato Janelidze dziekan wydziału filmowego. Najczęściej powracającym pytaniem była kwestia minorowej tonacji obejrzanych filmów. Pytano czy taki był zamysł montażowy. Z tymi pytaniami ostro polemizował Jacek Bławut od-

rzucając podejrzenia o pesymistyczny wydźwięk filmów. Wieczorem zostaliśmy zaproszeni przez wydział filmowy TAFU na uroczystą kolację powitalną, podczas której głównym tematem rozmów były oczywiście wspomnienia z letnich warsztatów i wrażenia z obejrzanych filmów. Następnego dnia po południu odbył się przedpremierowy pokaz „Tbilisi od świtu do zmierzchu” dla publiczności z TAFU. Wzruszenie widzów sprawiło, że dyskusja była znacznie krótsza, niż poprzedniego dnia, choć Maciej Drygas dwoił się i troił, aby sprowokować dłuższą wymianę zdań. Z całą pewnością można powiedzieć, że ostateczny kształt filmu spotkał się z ogromnym aplauzem uczestników warsztatów. Wieczorem polska delegacja wzięła udział w uroczystym otwarciu Tbiliskiego Międzynarodowego Festiwalu Filmowego, którego jurorem był w tym roku jeden z tutorów projektu, Mateusz Werner. Następnego dnia w kinie „Amirani” na wieczornym pokazie tego festiwalu odbyła się oficjalna premiera „Tbilisi od świtu do zmierzchu” przy niemal pełnej widowni (ok. 500 miejsc). Projekcję otworzył Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny RP w Gruzji Andrzej Cieszkowski oraz Mirosław Dembiński. Po projekcji wszyscy uczestnicy warsztatów i cała polska grupa zostali zaproszeni przez szefową Gruzjińskiego Narodowego Centrum Filmowego Nanę Janelidze na uroczysty bankiet.

ECHA MEDIALNE

Studentka Eli Gaharia: „To jest projekt, podczas którego każdy człowiek może wziąć udział w kręceniu filmu.”

@ www.freea.ge

Profesor Otar Litanishvili: „Ten projekt jest bardzo pożyteczny dla naszych studentów, zalecamy im współpracę z takimi profesjonalistami, którzy zawsze są gotowi wyjaśnić i podzielić się swoim doświadczeniem.”

@ www.freea.ge

Mirosław Dembiński: „Postaraliśmy się by młodzi tbiliscy filmowcy zarazili się „dokumentalnym wirusem” i chciałbym wam powiedzieć, że ten „wirus” rozprzestrzenia się bardzo dobrze.”

Student Iva Czitidze: „Ten warsztat jest bardzo ważny dla twórców filmowych, bo dzięki niemu nabierasz więcej doświadczenia i widzisz więcej możliwości. Ten projekt zmienił mnie, dzięki niemu inaczej widzę Tbilisi.”

@ www.netgazeti.ge

@ www.js.gipa.ge

Otar Litanishvili: „Film został nakręcony przez naszych studentów. Projekt polega na tym, że robi się portret miasta ale bohaterami są ludzie, których widzicie codziennie i którzy są wokół nas. To jest bardzo niezwykle podejście do filmu dokumentalnego.”

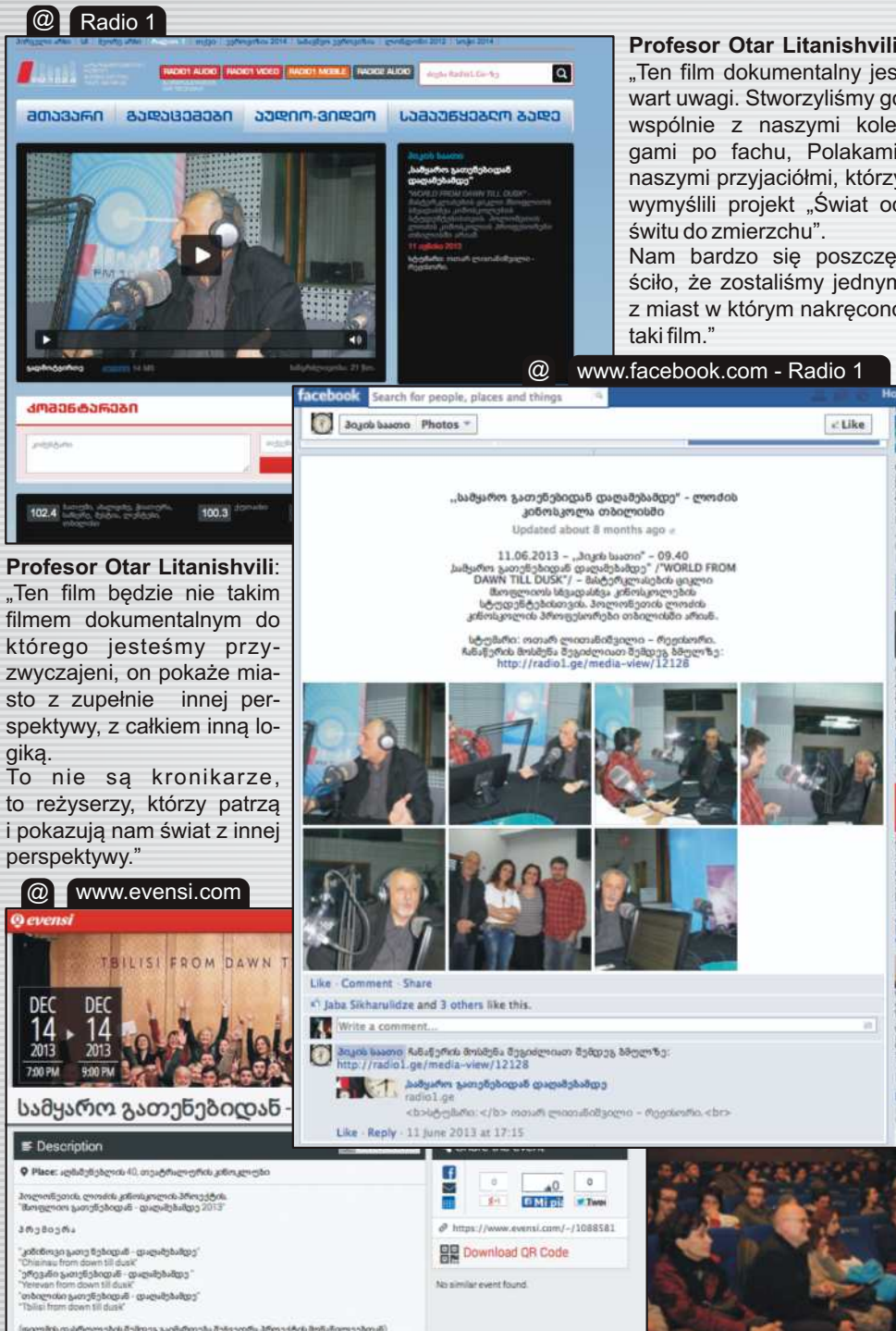
Paweł Łoziński: „Studenci oczywiście, podobnie jak wszyscy Gruzini, są weseli i beztroscy, ale tym nie mniej włożyli mnóstwo pracy i teraz podziwiamy jej efekty.”

@ www.tbilisifilmfestival.ge

Autorzy projektu ocenili, że studenci uczyszycią w tym projekcie są „przyszłością gruzińskiego filmu dokumentalnego.”

@ www.messenger.com.ge

@ www.facebook.com

Profesor Otar Litanishvili:
 „Ten film dokumentalny jest wart uwagi. Stworzyliśmy go wspólnie z naszymi kolegami po fachu, Polakami, naszymi przyjaciółmi, którzy wymyślili projekt „Świat od świtu do zmierzchu”. Nam bardzo się poszczęściło, że zostaliśmy jednym z miast w którym nakręcono taki film.”

Profesor Otar Litanishvili:
 „Ten film będzie nie takim filmem dokumentalnym do którego jesteśmy przyzwyczajeni, on pokaże miasto z zupełnie innej perspektywy, z całkiem inną logiką. To nie są kronikarze, to reżyserzy, którzy patrzą i pokazują nam świat z innej perspektywy.”

Studenci

Vakho Jajanidze
 Nika Okitashvili
 Ivliane Chitidze
 Lasha Kapanadze
 Mariam Phirtskhalava
 Ketii Kipiani
 Eliso Gakharia
 Ina Nersesian
 Guri Pasikashvili
 Levan Dzadzamia
 Eka Kukhianidze
 Tamuna Kldiashvili
 Marta Prus
 Adam Suzin

Tato Kotetishvili
 Ketii Zhvania
 Salome Vepkhvadze
 Giorgi Themaladze
 Mikheil Kotetishvili
 Joanna Žeber
 Anne-Claire Jaulin
 Baqar Cherqezishvili
 Shota Kiladze
 Goga Tsikolia
 Tornike Sekhniashvili
 Tornike Chachanidze
 Tato Kotetishvili

Partnerzy

Shota Rustaveli Theatre and Film
 Georgian State University
 Dato Janelidze
 Otari Litanishvili

Ambasada RP w Tbilisi
 Andrzej Cieszkowski, Ambasador
 Magdalena Nowakowska, ekspert ds. promocji i mediów

Caucasus School of Journalism and
 Media Management (GIPA)
 Tiko Nachkebia

Specjalne podziękowania

Dato Janelidze
 Otari Litanishvili
 Daniel Abutidze
 Magdalena Nowakowska

Studenci Shota Rustaveli Theatre and Film Georgian State University, Aleko Jobinashvili, Jeje, Ana Mikiashvili, Goderdzi Gogoladze, Ani, Gansakutrebuli, madloba tbilisis chreli abanoebis direqcias, Gia, Klinika Davida Gagua, Giorgi Gamezardashvili i Reona Gamezardashvili, Urząd Miasta Tbilisi

Ekipa profesjonalistów

Opieka artystyczna:
 Paweł Łoziński
 Wojciech Staroń
 Rafał Listopad

Asystent operator
 Marcin Ściegłiński

Montaż
 Katarzyna Boniecka

Dźwięk
 Grzegorz Lindemann
 Studio Melange

Kierownik produkcji
 Victoria Ogneva

Korekcja barwna
 Kajetan Plis

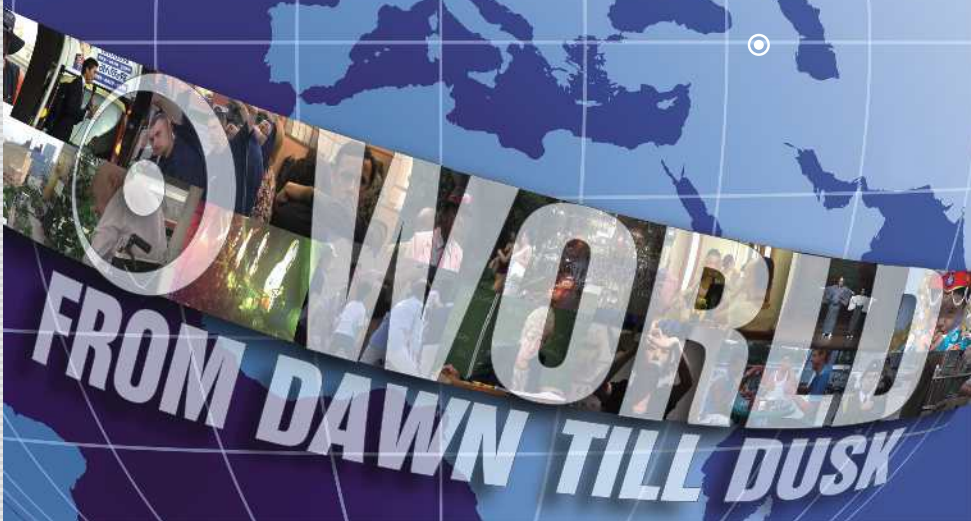
Koordynator (Tbilisi)
 Otari Litanishvili

Muzyka
 TBILISO
 Kompozytor: Revaz Lagidze
 Słowa: Petre Gruzinski

Koordynator projektu:
 Katarzyna Pergół

Wykonanie: Gruziński Kwartet "ORERA"
 & Nani Bregvadze.

Erewań od świtu do zmierzchu

• POLSKA SZKOŁA DOKUMENTU

Tuż przed warsztatami w Erewańskim Państwowym Instytucie Teatru i Filmu odbyły się spotkania ponad dwudziestu studentów tej uczelni z Jackiem Bławutem, naszym tutorem i Victorią Ognewą, kierowniczką produkcji. Przez trzy dni pod czujnym okiem i troskliwą opieką ormiańskich gospodarzy: rektora szkoły Armena Mazmanyana i jego asystentki Anahit Khachatryan trwały

pokazy filmowe, rozmowy o polskim kinie dokumentalnym i dyskusje o tematach, które mogłyby stać się kanwą przyszłego wspólnego filmu o Erewaniu. Pokazaliśmy studentom filmy o Kijowie, Moskwie i Tokio, a także dokumenty, które wyszły spod ręki tutorów: Jacka Bławuta, Marcela Łozińskiego, oraz młodych polskich dokumentalistów, m. in. Pawła Ziemilskiego. Padły pytania dotyczące metod twórczych polskich dokumentalistów i zasad produkcyjnych rządzących projektem „Świat od świtu do zmierzchu”. Po tej kilkudniowej rozgrzewce studenci nabrali takiej motywacji do robienia filmu o swoim mieście, że kiedy zaczęły się już właściwe warsztaty z całą polską ekipą, zespół studencki rzucił się do pracy na pełnych obrotach.

• WARSZTAT

W dniach 16 września – 4 października odbyły się warsztaty w Erewańskim Państwowym Instytucie Teatru i Filmu. Polską ekipę stanowili tutorzy: Marcel Łoziński, Jacek Bławut i Vita Żelakeviciute, a także montażystka Katarzyna Boniecka, kierowniczka produkcji Victoria Ogneva i asystent operator Vahram Mkhitarian.

Uczestnikami warsztatów byli entuzjastycznie nastawieni studenci Instytutu Teatru i Filmu, głównie reżyserzy i operatorzy z 3 i 4 roku. Wielką gościnność i pomoc organizacyjną okazał rektor szkoły Armen Mazmanyan i wspomagające go koordynatorki projektu ze strony ormiańskiej: wykładowczyni Anush Kocharyan i Anahit Khachatryan, asystentka rektora. Jak ocenili tutorzy młodzież filmowa z Erewania okazała się wyjątkowo dojrzała i pracowita.

Ostatnie lata, niełatwe dla Armenii pod względem ekonomicznym i politycznym odcisnęły swe piętno na ludziach i stolicy kraju. W wyborach tematów dokumentowanych przez uczestników widać ostry kontrast pomiędzy materialnym niedostatkiem, codzienną walką

o byt i trudnościami tych zmagania a dumą z wielkiej tradycji kulturowej, spokojną pewnością własnej tożsamości, wiarą w wysoką sztukę i jej

symboliczny sens. Być może, właśnie w Erewaniu powstanie najbardziej poetycki, najbardziej metaforyczny obraz wielkiego miasta, w którym nawet opowieść o operatorze dźwigu zamieni się w przypowieść o potędze wyobraźni. Na tle scen w piekarni, na cmentarzu czy ulicy będziemy mogli

podpatrzeć relację: mistrz i uczeń podczas lekcji muzyki, lekcji baletu, próby teatralnej. Poznamy niezwykłą malarkę uwieczniającą tylko jeden element pejzażu miejskiego: dachy; ale także zobaczymy sens ludzkiej wspólnoty w odświętnym rytuale prania dywanów.

● „EREWAŃ OD ŚWITU DO ZMIERZCHU”

Jeden z bohaterów tego filmu, operator wielkiego dźwigu budowlanego patrzy na miasto z wysoka. Widzi niejedno. Ten dystans i samotność na wysokościach prowokuje do przemyśleń, którymi chętnie się dzieli z twórcami filmu. Kamera i my, widzowie, razem z nią przejmujemy ten punkt widzenia. Oglądamy z góry dachy domów, wijące się wśród nich pasma ulic i nagle zauważamy młodą dziewczynę, robiącą fotografie. Ona też lubi odgórną perspektywę. Maluje panoramy miasta z widokami dachów o spokojnej, nieco melancholijnej kolorystyce. Paradoksalnie jednak, ten film trzyma się blisko ziemi. Widzimy jak żyje wielodzietna rodzina, w której ojciec zbiera złom a jeden z synów sprzedaje na ulicach śródmieścia święte obrazki za grosze. Widzimy jak w piwnicznej piekarni pracują kobiety wypiekające starodawnym sposobem lawasze, ormiańskie chleby. Przyglądamy się także codziennym rytuałom starego małżeństwa, ich pogodnym pogwarkom, niespiesznym gestom i milczeniu, w które się pogrążają. Spokojna narracja filmu próbuje uchwycić coś, co wypełnia przestrzeń pomiędzy wzniosłą perspektywą dźwigu z widokiem na Ararat a przyziemną krzątaniną wokół codziennych spraw, walką o przeżycie kolejnego dnia. Każdy widz będzie musiał nazwać to po swoim.

● PREZENTACJA FINAŁOWA

Do Erewania z Tbilisi udali się twórcy warsztatów: tutor Jacek Bławut, montażystka Katarzyna Boniecka oraz Victoria Ogneva. Wraz z nimi projekt reprezentowali jego twórcy: Mirosław Dembiński i Maciej Drygas. 5 grudnia w Teatrze Studyjnym odbył się pokaz filmów "Tbilisi od świtu do zmierzchu" i „Kiszyniów od świtu do zmierzchu” oraz spotkanie z publicznością, którą stanowili przede wszystkim uczestnicy warsztatów, studenci Erewańskiego

Państwowego Instytutu Teatru i Filmu. Obecny był także rektor szkoły Armen Mazmanyan. Następnego dnia polska ekipa spotkała się w siedzibie Instytutu na

roboczym zebraniu z uczestnikami warsztatów aby wspólnie przejrzeć materiały do filmu o Erewaniu i omówić kwestie związane z ostatecznym kształtem montażowym. Po południu odbyła się konferencja prasowa zorganizowana przez stronę armeńską dla lokalnych mediów, podczas której polscy filmowcy przedstawili projekt „Świat od świtu do zmierzchu”

i jego efekty związane z warsztatami w Erewaniu. Następnie rozpoczęła się uroczysta premiera filmu „Erewań od świtu do zmierzchu” w kinie „Moskwa” przy szczelnie wypełnionej sali (ok. 300 miejsc). 7 grudnia polska delegacja powróciła do Tbilisi aby nazajutrz odlecieć do Warszawy.

ECHA MEDIALNE

Jacek Bławut: „Udało się przybliżyć studentom z Erewania estetykę polskiego dokumentu, w którym na pierwszym miejscu jest człowiek.”

@ kinoashkharh.am

Corner of "Yerevan Dawn till Dusk" project in YSITC

Rektor Armen Mazmnyan: „Dla nas najważniejszym jest fakt, że przedstawiciele jednej z najlepszych szkół filmowych uczyli naszych studentów jak zrobić szczerzy i szlachetny film. Dla nas to święto, początek czegoś nowego, bardzo ważnego i szczerego, międzynarodowego zjawiska, wynik pracy mistrzów i studentów. Wierzymy, że ta praca będzie miała ciąg dalszy, będzie żyła dalszym życiem.”

@ www.facebook.com

@ www.facebook.com

@ www.facebook.com

Rektor Armen Mazmnyan: „Na początku studenci byli nieco zdezorientowani tym, czego się od nich wymaga. Ale już chyba czwartego dnia na twarzach wykładowców pojawił się uśmiech, młodzi przełamali wewnętrzną barierę i zaczęli kręcić nie ładny film o ładnej ojczyźnie, lecz zaczęli tworzyć szczerzy film, o tym, co boli, co jest ciekawe, co warte uwagi, podziwu, miłości.”

@ www.facebook.com

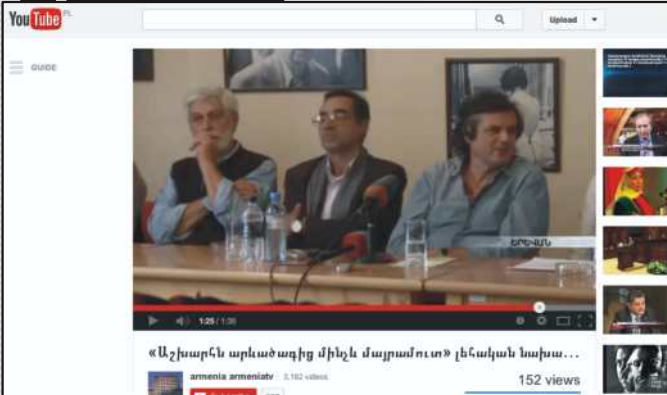
Jacek Bławut: "Bez wątpienia, film jest ważny, ale o wiele ważniejszy jest sam proces – wymiana pomysłów, przekazanie doświadczeń.”

@ www.azatutyun.am

@ www.youtube.pl

Jacek Bławut: "To jest film o miłości i zrobiony z miłością. Dziś rano powiedziałem studentom, że ich zapału i wrażliwości nie mogą porównać z nikim innym. Mówię to bardzo szczerze."

Studentka Tatevik Manukyan: „Uczyliśmy się ważnych rzeczy, których efektem jest ten film. Nie pokazywaliśmy Erewania w jaskrawych kolorach, zamiast tego pokazaliśmy ten Erewań, który istnieje naprawdę. Myślę, że widz bardziej to doceni, niż sztuczną jaskrawość."

Maciej Drygas: „Postawiliśmy przed studentami zadanie aby oddalić się od używania języka telewizyjnego, reporterskiego i mówić językiem filmowym. Jednym słowem, staraliśmy się przekazać studentom estetykę polskiego filmu dokumentalnego.”

Mirosław Dembiński: "Bez wątpienia filmy różnych krajów różnią się, każde miasto ma swoją specyfikę. Ale te filmy posiadają również wspólny rys, otóż kręgosłupem tych wszystkich filmów zawsze jest człowiek - jego przeżycia. W tym wymiarze projekt pokazał, jak bardzo jesteśmy dalecy i bliscy jednocześnie."

@ kinoashkharh.am

@ www.haynews.am

Studenci

Vruyr Simonyan	Hayk Gevorgyan	Asya Matevosyan
Tatevik Baghdasaryan	Mariam Mirzoyan	Seyran Antonyan
Tatevik Manukyan	Mery Aghakhanyan	Liana Gabrielyan
Aren Malaqyan	Nikolay Hovhannisyann	Narek Ayzazyann
Ashot Hovsepyan	Lilit Frangulyan	Nahapet Sargsyan
Martin Hovhannisyann	Arthur Sukiasyan	Shake Hovhannisyann
Ani Hakobyan	Beniamin Gevorgyan	Jasmine Razarian
Alla Harutyunyan	Gohar Lazgiyan	Tatev Martirosyan
Lusine Papoyan	Razmik Grigoryan	Alen Manukyan
Argishti Madancyan	Michael Abrahamyan	Zhanna Nazaryan
Vahe Hakobyan	Armine Shakhnazaryan	Tatevik Tadevosyan
Vardan Harutyunyan	Aram Ohanyan	Vahe Ghukasyan
Vahan Khachatryan	Hayk Sargsyan	Levon Beglaryan
Areg Kozmoyan	Albert Sargsyan	Mher Sargsyan
Andranik Harutyunyan	Yuri Mughdusyan	Stepan Sargsyan
Gabriel Mirakyan	Liana Matevosyan	

Partnerzy

Yerevan State Institute of Theatre and Cinematography	Ambasada RP w Erewaniu
Rektor Armen Mazmalyan	Zdzisław Raczyński

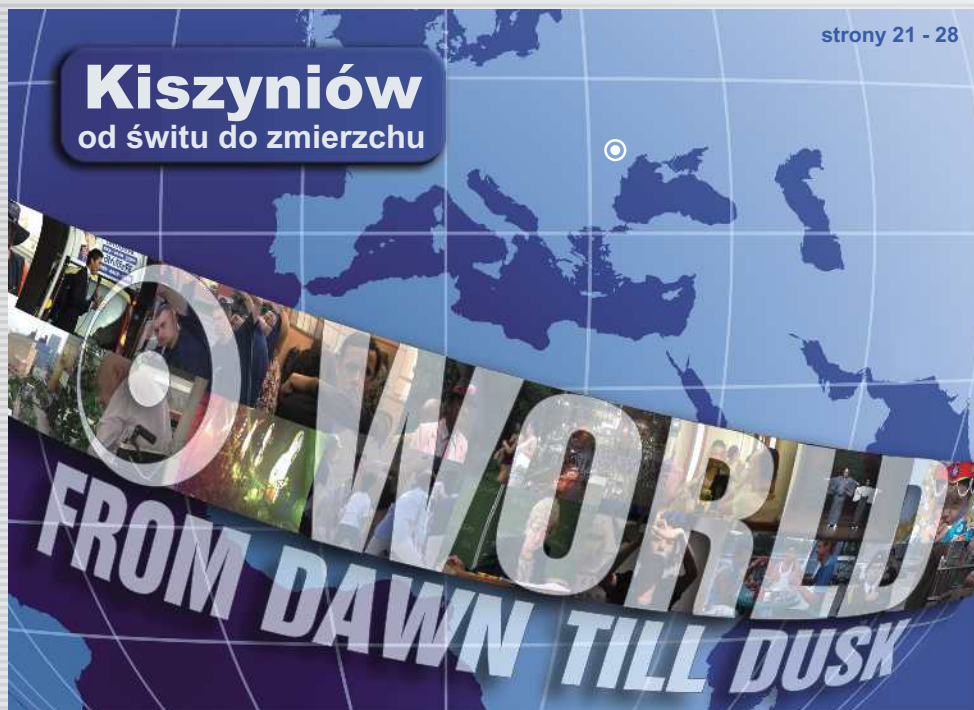
Specjalne podziękowania

Armen Mazmalyan	Pracownicy YSITC
Anush Kocharyan	Aneta Erzinyan
Anahit Khachatryan	Garegin Zaqoyan
"MOSCOW" CINEMA Limited Liability Company w Erewaniu	Ester Hakobyan
Dyrektor Generalny Martun Adayan	Arthur Asoyan
	Arthur Vardanyan
	Vahe Hovhannisyann

Samvel Shmavonyan, Mary Moon, Visual Gap Gallery, Karen Sahakyan, cafe Marco Polo, Bavakan Matevosyan, Nubar Safaryan, Lusya Karapetyan, Gor Karapetyan, Zaven i Eghisabet, Sayat, Margarita Shahinyan, Artur Vardikyan, Gagik Ginosyan, Erewańska Szkoła Tańca, Erewańska Opera Narodowa i Balet, Vova Gukasyan, Hayk Babayan

Ekipa profesjonalistów

Opieka artystyczna: Jacek Bławut Marcel Łoziński Vita Żelakeviciute	Koordinator projektu: Katarzyna Pergół
Montaż: Katarzyna Boniecka	Asystent operator Vahram Mkhitaryan
Kierownik produkcji: Victoria Ogneva	Dźwięk Piotr Pliszka
Koordinatorki (Erewań) Anush Kocharyan Anahit Khachatryan	Korekcja barwna Marcin Ściegłiński
	Muzyka Georgy Minasov "Machkal" Georgy Minasov "Saranj" armeńska muzyka ludowa

strony 21 - 28

• POLSKA SZKOŁA DOKUMENTU

Na spotkanie ze studentami Akademii Muzyki, Teatru i Sztuk Plastycznych przyjechaliśmy prosto z samolotu. W niewielkiej sali z oknami zaciemnionymi przy pomocy koców czekała na nas grupa ok. 25 studentów różnych specjalności i kilku wykładowców. Po powitaniu przez dziekana, Mirosław Dembiński przedstawił ideę projektu „Świat od świtu do zmierzchu” sięgając do samych jego początków, gdy z Maciejem Drygasem zaczynał prowadzić zajęcia dokumentalne dla studentów łódzkiej szkoły filmowej zatytułowane „Łódź od świtu do zmierzchu”. Następnie Mateusz Werner opowiedział o dotychczasowej realizacji projektu w 2011 roku, która odbyła się w 5 stolicach różnych krajów, a Rafał Listopad podzielił się swoimi doświadczeniami tutora w Tokio. Po projekcji filmu „Moskwa od świtu do zmierzchu” odbyła się rozmowa. Widzów zaskoczyła ideowa spójność tego filmowego portretu stolicy Rosji. Padły pytania dotyczące wyboru tematów, organizacji planu zdjęciowego, rodzaju sprzętu filmowego, selekcji materiałów w montażu. Większość osób obecnych na spotkaniu zadeklarowała chęć udziału w projekcie.

Przez dwa kolejne dni gościliśmy na Wydziale Dziennikarstwa Mołdawskiego Uniwersytetu Państwowego. W spotkaniach uczestniczyło kilkunastu studentów różnych kierunków, niekiedy tak odległych od filmu jak informatyka czy prawo. Okazało się jednak, że w Kiszyniowie istnieje spore i aktywne środowisko filmowców amatorów, tworzących filmy eksperymentalne, wideoklipy, fabularne krótkometrażówki, natomiast film dokumentalny jest właściwie nieobecny. Nasz projekt byłby dla nich szansą zdobycia nowego

doświadczenia. Podczas czterech spotkań pokazaliśmy filmy naszych tutorów. Dyskusja o polskiej szkole dokumentu i wypracowanej przez nią metodzie obserwacyjnej stanowiła dopełnienie prezentacji naszych planów w Kiszyniowie.

W kolejnym dniu odbyły się pokazy wszystkich pięciu filmów „Świata od świtu do zmierzchu” dla uczestników festiwalu „Cronograf” najważniejszej imprezy filmowej w Mołdawii. Wśród gości przeważała młodzież filmowa, bywalcy festiwalu również zainteresowani udziałem w projekcie. Po projekcji odbyła się żywa dyskusja, której najważniejszym tematem były różnice i podobieństwa pomiędzy poszczególnymi filmami. Dlaczego brak scen z życia bogatych ludzi? Dlaczego w Kijowie wszyscy bohaterowie zgromadzeni zostali na jednym statku. W jaki sposób realizatorzy radzili sobie w niektórych przypadkach z autocenzurą i lękiem przed autorytarną władzą? To tylko niektóre z pytań zadanych nam podczas tej dyskusji. Ostatnim przystankiem w Kiszyniowie był Uniwersytet Słowiański, gdzie po prezentacji projektu pokazaliśmy filmy mistrzów polskiego dokumentu: Kazimierza Karasza i Krzysztofa Kieślowskiego, a także filmy studentów naszych tutorów. Podobały się zwłaszcza filmy studenckie, po których nastąpiła żywa dyskusja.

• WARSZTAT

W dniach 21 sierpnia – 7 września odbyły się warsztaty w Kiszyniowie, stolicy Mołdawii. Gościliśmy w Akademii Muzyki, Teatru i Sztuki, skąd w większości pochodzili uczestnicy warsztatów, studenci reżyserii, sztuki operatorskiej i montażystki. Nie zabrakło też innych specjalności: zgłosili się do nas studenci ekonomii, prawa, a także osoby po studiach: dziennikarka, która z początku miała zamiar pisać reportaże o projekcie

„Kiszyniów od świtu do zmierzchu” i bizneswoman, która dzięki swej znakomitej orientacji w lokalnej rzeczywistości okazała się niezastąpionym źródłem filmowych tematów. Liderem polskich tutorów był Maciej Drygas a towarzyszyli mu Andrzej Musiał i Rafał Listopad. Od strony produkcyjnej polską grupę stanowiła montażystka Monika Sirojc, kierowniczką produkcji Victoria Ogneva i Marcin Ściegłiński, operator. Gospodarzem warsztatów był Vlad Druck, kierownik zakładu "Multimedia" Akademii Muzyki, Teatru i Sztuki, a koordynatorem projektu ze strony mołdawskiej Vitalie Cirhana, dyrektor organizacji pozarządowej "Millenium" Training and Development Institute. Kiszyniów to miasto spokojne, bez szalonego nocnego życia czy tętniących handlowymi atrakcjami arterii. Nie ma tu kłującego w oczy luksusu tak

często spotykanego w stolicach Europy Wschodniej. A jednak dzieje się tu wiele ciekawych rzeczy, choć raczej w ukryciu, między zwyczajnymi ludźmi. Rajdła dokumentalistów-tropicieli! I tak, dzięki osobistym znajomościom uczestników warsztatu będziemy mogli zobaczyć życie wielodzietnej rodziny, a także jak funkcjonuje zakład fryzjerski w zwykłym mieszkaniu osiedlowego bloku, poznamy ciekawe osobowości sprzedawczyni z ma-

łego sklepiku i konduktorki autobusu. Usłyszymy o czym rozmawiają ze swymi klientami. Niewykluczone, iż tematem wiodącym okaże się emigracja, bo Mołdawianie wyjeżdżają za chlebem do wielu krajów Europy i rozstanie z rodziną, i praca na obczyźnie to dziś powszechne doświadczanie tego społeczeństwa. Kamera z bliska pokaże trudne momenty odjazdu z dworca autobusowego w Kiszyniowie. Będą też jednak momenty wesole, na przykład degustacja słynnego mołdawskiego wina w obficie zaopatrzonej piwnicy. Całość zostanie wzbogacona muzyką, którą napisał jeden z uczestników warsztatu.

„KISZYNIÓW OD ŚWITU DO ZMIERZCHU”

Życie w Kiszyniowie to nie bajka. Filmowy portret stolicy Mołdawii niesie ze sobą obrazy, które są tego potwierdzeniem. Oglądamy morderczą harówkę robotników w niesamowitym wnętrzu fabryki cegieł ukrytym pod ziemią w zbczu góry, śledzimy codzienną krzątanie sprzedawczyni, która

w sklepie, jak na posterunku, pojawia się już bladym świtem. Mieszkańcy Kiszyniowa są zaradni: jeśli nie mogą inaczej, zakładają małe biznesy w swoich mieszkaniach. Wchodzimy do takiego zakładu fryzjerskiego w bloku. Nieco ironiczny wydźwięk w tym kontekście zyskuje scena degustacji wina, podczas

której przyszli koneserzy goszcząc się w luksusowej restauracji poznają tajniki receptorów smakowych, i uczą się rozpoznawać właściwe kolory i zapachy trunku stanowiącego naturalne bogactwo Mołdawii i jej znak rozpoznawczy. Największą siłą tego filmu są jednak wypowiedzi bohaterów. Z nich dowiadujemy się konkretnych informacji o zarobkach, warunkach pracy, służbie zdrowia, bezrobociu, polityce i emigracji. Te zdania padające w rozmowach, brzmiące naturalnie i bez dziennikarskich intencji stają się źródłem konkretnej wiedzy o życiu mieszkańców Kiszyniowa, przypominają, że prawdziwy dokument żywi się okruciami rzeczywistości.

PREZENTACJA FINAŁOWA

W Kiszyniowie reprezentację projektu stanowili tutorzy: Maciej Drygas i Andrzej Musiał, a także kierowniczka produkcji Victoria Ogneva i Mateusz Werner. 21 grudnia przed południem spotkaliśmy się mołdawskimi uczestnikami warsztatów w siedzibie Akademii Muzyki, Teatru i Sztuki aby wspólnie obejrzeć i prze-

dyskutować efekty naszych działań w Erewaniu i Tbilisi. W spotkaniu brał udział nasz gospodarz Vlad Druck, kierownik zakładu "Multimedia" Akademii Muzyki, Teatru i Sztuki a także grono profesorów i dyrektor międzynarodowego festiwalu filmów dokumentalnych „Cronograf”, który gościł nas podczas pierwszej wizyty w maju. Uwagi po projekcji brzmiały podobnie do tych, które słyszeliśmy w Tbilisi: widzowie podkreślali melancholijny wydźwięk materiału, ale nie podnosili tego jako zarzutu uważając, że odpowiada to dokumentalnej prawdzie. Wieczorem tego samego dnia odbyła się uroczysta premiera filmu „Kiszyniów od świtu do zmierzchu” w kinie „Odeon” przy pełnej sali (ok. 400 miejsc). Film spotkał się z

fantastycznym przyjęciem, po projekcji na scenę wyszli wszyscy uczestnicy i autorzy warsztatów i długo odpowiadali na pytania publiczności. Największe wrażenie na widzach zrobiło odkrycie, że ich świat, którego problemów i niedoskonałości się częstokroć wstydzą może stać się za sprawą filmowej metafory ciekawym tematem dokumentalnym, atrakcyjną i pouczającą opowieścią. Po premierze wszyscy uczestnicy warsztatów udali się do pobliskiej restauracji na lampkę wina, aby podzielić się wrażeniami i świętować wspólny sukces.

ECHA-MEDIALNE

Petru Negura: „Film zaskakuje już od początku, a emocjom jemu towarzyszącym nie ma końca aż do ostatniego kadru. Dzieje się tak za sprawą autentyczności scen oraz osób w nim przedstawionych. Ukazane w filmie obrazy i postacie nie zostały wybrane specjalnie, po to aby przedstawić piękno czy też „pozytywne” walory turystyczne Kiszyniowa, lecz po to aby przedstawić prawdziwy dzień z prawdziwego życia „zwykłych” mieszkańców. Film „Kiszyniów od świtu do zmierzchu” ukazuje nam różne oblicza miasta w których to ciężko jest się nam odnaleźć gdyż codziennie je mijamy nie zwracając na nie uwagi. Możemy powiedzieć że film uświadamia mieszkańcom, iż żyją w mieście którego praktycznie nie znają.”

@ <http://platforma.md/?p=808>

„Chișinău, din zori pînă la apus”, un film de văzut despre orașul invizibil

Petru Negura

Am avut o mare satisfacție să privesc (este exact cuvântul) filmul „Chișinău, din zori pînă la apus” („Chișinău, from dawn till dusk”), proiectat la cinematograful Odeon în seara de sîmbătă. Filmul a fost realizat de un grup de studenți la regia film de la Academia de Arte din Chișinău, sub coordonarea unei echipe de profesori și curajoșii realizatori de film documentar (Miroslaw Dembriński și Maciej Drygas) de la Școala de Film din Łódź, Polonia, în cadrul proiectului „The World from dawn till dusk”. Acest proiect își propune să reprezinte viața unui oraș, ca personaj „Joker”, pe parcursul unei zile „din zori pînă la apus”. Titlul proiectului sugerează totodată o reprezentare cuprinzătoare a lumii de la un capăt la altul, de la răsărit spre apus; proiectul a reușit să producă pînă acum filme documentare în, cu și despre șase capitale ale lumii: Minsk, Kiev, Moscova, Beijing, Tokyo și Chișinău (primele cinci filme fiind proiectate la Chișinău în cadrul

@ curaj.tv

Curaj.TV
Libertate în exprimare!

ACASĂ Reportaje Inamicul No comment Festivalul "Amatoru" Școala Curajului Trimita un film

Succes la premiera filmului polonez despre Chișinău

00:00 / 29:26

Lipsește un videoclip de pe Canal TV? Se poate să fie vizionat A.Mirzaenco

Premiera filmului "Chișinău de zori pînă la amurg" – succes
21. Dec. 2013 de [Liliana](#) postat în [Cultura](#), [Investiment](#), [Teatru](#) # 226 |

Cinema Odeon, Chișinău.
Premiere of the documentary movie "Chisinau from Dawn till Dusk" will be organized in the cinema ODEON. The movie will be presented by famous Polish filmmakers: film director Maciej Drygas, cameraman Andrzej Musiał and film critic Mateusz Werner
The film about Chisinau has been created thanks to the international project "World from Dawn till Dusk", initiated by professors from the cinema school of Lodz (Poland).
Students of Moldavian Academy of arts and not only were taking part in the workshop of documentary filmmaking which was held in Chisinau in the period from 21 August till 7 September during which they filmed short stories about realities of Chisinau. The movie is the result of their work.

@ evz.md

evz.md

7 februarie 2014

BREAKING NEWS Autoritățile ruse spun că jurnaliștii străini MBNT, fiindu-le în SPION

ACTUALITATE ECONOMIE POLITIC JUSTITIE ROMANIA INTERNATIONA

Proiect documentarist inedit: Doi polonezi film sufletul singuratic al Chișinăului

Facebook Twitter Google+ Pinterest Reddit

septembrie 6, 2013 la 09:08 am by: admin. Categorie: Cultura, Economie, Teatru

În anul 90 scolarilor și jurnaliștilor din Republica Moldova calcularea că 5% din populația lumii se află în jurul orașului de glorie, prin agenția de comunicare în mass-media și organizația de cultură și educație, a carei scop este să ajungă la mii de oameni și a politicienilor "Ora mai puțin reabilă este totuși instrumentul de unică folosire, cineva își construiește adesea viața realitate bazându-se pe televiziune, atunci el devine orb. Din păcate, apa e cîntecul lumii omenii... Când am ajuns de la fotografia de război la geografia de război", se întrebă documentaristul polonez Maciej Drygas, care împreună cu colegul său Andrzej Musiał, și Republica Moldova pentru un proiect cinematografic despre Chișinău.

Lumea de la Răsărit Înapoi Apus

Proiectul „Lumea de la Răsărit la Apus” a început acum doi ani, când cei mai buni tineri din Polonia au luat calecă peșterii lumii, cu echipamentul tehnic necesar, pentru a crea po

@ <http://www.ziarulnational.md/chisinaul-vazut-cu-ochii-tinerilor-regizori/>

Chișinăul văzut cu ochii tinerilor regizori

Social 05.01.2014 12:46 Autor: Aurelia Borzin

PLDM și PD pledează pentru păstrarea suveranității și integrității Ucrainei

Fiat a spus că și OLIGARHI R. Moldova și a făcut o parodie cu Janukovici

Alarmă falsă sau înșeștea dinaintea FURTUNII? Ce se întâmplă ACUM în Crimeea

Foto // Lux de 70 de MILIOANE, în garajele familiei Voronin

Procurorul „fotomodel” Elena Neaga nu mai este procuror adjunct la Buiucani

SUA au MAJORAT suportul financiar oferit R. Moldova

Inapoi 1 2 3 4 5 Inainte

Social

Procurorul „fotomodel” Elena Neaga nu mai este procuror adjunct la Buiucani

„Familia înseamnă tata, mama și copiii”. Cum își imaginează copiii din R. Moldova familia

Recensământ 2014 // Campanie: „Vorbiți românește, suntem români”

Premieră // Imaginea unui Chișinău la firul ierbii, „colindă” cinematografele lumii

„Chișinăul, din zori până în amurg” nu este al oamenilor bogați sau al celor de succes. Nu este nici al politicienilor sau al vedetelor. În el nu veți întâlni restaurante și autoturisme de lux, nici malluri sau vile costisitoare. Chiar dacă toate acestea există. Tinerii regizori care au realizat filmul nu au fost interesați de viața oamenilor bogați, deoarece, din spusele lor, viața acestora este aceeași pe întreg globul pământesc. Ceea ce au vrut să pună în valoare a fost viața oamenilor simpli: vii, plini de viață, cu bucuriile și tristețile lor de fiecare zi, cu serile și diminețile lor.

Un film „adevărat”

Maciej Drygas: „Proștem tylko młodzież o to aby filmy były prawdziwe.”
Student Vlad Druc: „Nie widzę nic smutnego w tym filmie. Nawet śmierć nie jest smutna. Ona jest taką, jaka jest naprawdę.”

@ www.facebook.com

@ www.facebook.com

Write a comment...

Ilina Stinca after party "Chișinău From Dawn Till Dusk" (Chișinău din zori până în amurg).

Unlike · Comment · Share · 24 December 2013 at 09:53

You, Marina Shupac, Monika Siroj, Yaroslava Zelinscaia and 9 others like this

Marina Shupac Echipa filmului "Chisinau de zori pina la amurg". Foto de Nicolae Ghimbovschi — with Yaroslava Zelinscaia and 13 others. See translation

Like · Comment · Share · 21 December 2013 at 21:17

You, Monika Siroj, Vahram Mkhitarian, Yaroslava Zelinscaia and 33 others like this

View previous comments 3 of 50

Marina Shupac pînă cum numai pe DVD. Dacă sunteți în Chișinău pot să vă împrumut pentru câteva zile! 12 January at 14:10 · Like

Irina Burlacu cu mare drag Mariana multumesci Ina nu sunt! 12 January at 14:29 · Like

Marina Shupac Irina, deci o sa ne inilim cind veti reveni în Chișinău! 12 January at 14:33 · Like

@ <http://www.civic.md/stiri-ong/23014-premiera-filmului-chisinau-din-zori-pana>

CIVIC.MD
Portal Informațional

Autentificare • Abonează • Donează • Promovează • Publicitate • Caiță • Contactează-ne • Despre Portal

PORTAL ȘTIRI RESPONSABILITATE SOCIALĂ COMUNICATE INTERVIURI BIBLIOTECĂ FORUM

ANGAJĂRI BURSE STAGII CAUZE SOCIALE CONCURSURI GRANTURI EVENIMENTE INSTRURRI VOLUNTARIAT ACHIZIȚII ȘI LICITAȚII ARIIVA

Premiera filmului "Chisinau din zori pana la amurg"
Publicat: Luni, 30 Decembrie 2013 07:34 Adaugat de Vitalie Cîrhană

Cinematograful Odeon a găzduit pe data de 21.12.2013 ora 19:00, un eveniment remarcabil în cinematografia autohtonă și anume premiera filmului documentar "Chisinau din zori pana la amurg" care reprezintă viața cotidiană a Chisinauienilor, o societate care îi impune să aspire spre un ideal inexistent.

Urmarind acest film putem deduce ca viața în Chisinau nu este un basm, observăm munca istovitoare a lucrătorilor dintr-o mină de piatră, urmasii agitații de zi cu zi a unei vanzătoare care îi începe lucrul odată cu apariția zorilor. După cum deja cunoaștem, moldovenii sunt un popor inventiv care pot să se adapteze mediului inconjurător, lucru care îl putem observa și în film. Forța acestui documentar este sinceritatea eroilor, cu ajutorul lor aflăm informații cu privire la salarii, condițiile de muncă, serviciile de sănătate, somaj, politica și emigrare. Aceste lucruri care sună în mod natural devin o sursă de cunoștințe specifice despre viața locuitorilor din Chisinau.

Filmul a fost realizat în cadrul proiectului polonez educațional de film "Lumea din zori pana la amurg". Astfel Chisinaul a intrat în lista celor 8 capitale din lume despre care au fost realizate filme documentare: Tokyo, Beijing, Kiev, Moscova, Minsk în 2011 și Tbilisi, Ierewan și Chisinau în 2013.

Grandiosul proiect cinematic a fost inițiat și implementat de documentariștii polonezi creatori și critici de film în colaborare cu studenții de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chisinau.

@ <http://www.locals.md>

LOCALS

ARE YOU LOCAL?

Мы хотим увидеть экраны реальных городов, оживить их через экраны. Мы хотим увидеть экраны реальных городов, оживить их через экраны. Мы хотим увидеть экраны реальных городов, оживить их через экраны.

ГОРОД СОСЫТНА КУЛЬТУРА МОЛДОВА ПУТЕШЕСТВИЯ

CHISINAU
from Dawn till Dusk

ВІСНОВИТИ СЕРІАЛІВ ПІСЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Vitalie Cîrhană:

„Przekonujemy się że, Mołdawianie są narodem pełnym inwencji twórczych, ludźmi łatwo adoptującymi się do otaczającego ich środowiska, właśnie to przekazuje nam ten film. Siłą tego filmu jest uczciwość występujących w nim bohaterów.”

@ <http://www.evz.md>

Lumea de la Răsărit înspre Apus

Proiectul „Lumea de la Răsărit înspre Apus” a început acum doi ani, când cei mai buni documentariști

În anii 90 scriitorul și jurnalistul polonez Ryszard Kapuściński calculase că mai puțin de 5% din populația lumii se află în război. Totuși jurnalele de știri, prin agenda subiectelor, creează falsa impresie a conflictelor armate continue și omniprezente, a oamenilor care ajung sub mașini și a politicienilor deștepti. „Cea mai puțin reală este televiziunea. Este instrumentul de unică folosință, iar dacă cineva își construiește adevărul despre realitate bazându-se pe televiziune, atunci el devine orb. Din păcate, așa e călărită lumea, pe purul cinism. Când am ajuns de la fotografia de război la pornografia de război?”, se întreabă documentaristul polonez Maciej Drygas, care împreună cu colegul său Andrzej Musiał, sunt în Republica Moldova pentru un proiect cinematografic despre Chisinau.

Andrzej Musiał: „Dla nas, ludzi zajmujących się dokumentem, obowiązującym prawem jest prawo Indian, mówiące że, aby poznać drugiego człowieka musisz iść za nim 10 kilometrów. Miejsce jest pretekstem do odkrycia, poprzez relacje międzyosobowe, mikroprawdy, która będzie również ważna nawet za pięć czy dziesięć lat.”

Studenci

Yaroslava Zelinscaia
Lucia Lupu
Xenia Ciuvașeva
Marina Shupac
Alexe Pupăzan
Victor Galușca
Andrei Moraru
Sergiu Padurean
Vlad Bolgarin
Ekaterina Trokhina (K.K.)
Rada Ursu
Natalia Shaufert
Ilinka Stîncă

Maria Popova
Lilia Petrina
Vsevolod Takii
Vasilie Fotescu
Eugeniu Bocancea
Nicu Dragan
Călin Lozan
Natalia Antsupova
Lucian Ciubotaru
Olga Gutu
Valeria Bejinaru
Yaroslava Lucovnicova
Victoria Rotari

Partnerzy

MilleniumM" Training and Development Institute
Vitalie Cîrhană, dyrektorka

Polski Instytut w Bukareszcie
Maja Wawrzyk, dyrektorka
Mirela Lazar, koordynatorka projektów
Ecaterina Budimir, sekretarka

Academy of Music, Theatre and Fine Arts
Vlad Druck, wydział multimediiów

Moldova Slavic University w Kiszyniowie

Ambasada RP w Kiszyniowie
Artur Michalski, ambasador
Teresa Rzońca, II sekretarz

Międzynarodowy Festiwal Filmów Dokumentalnych
CRONOGRAM

Specjalne podziękowania

Vlad Druck
Victoria Dunaeva
Tatiana Chitii
Valentina Ciobanu

"Perpetuum" Ltd, dyrektorka Natalia Antsupova, Tamara Cuțitaru, Dumitru Stegărescu, Ștefan Bourșu, kierownicy i kontrolerzy ruchu troleibusów linii 17, 22, 4, 1 oraz autobusów linii 23, 2, 44, 46, 48 w Kiszyniowie, Gilca Ludmila, Gilca Natalia, Mołdawska Krajowa Agencja Zatrudnienia, dyrektorka Șupac Ala, Iura, Valera, Igor, Valentina Ciuvașeva, Wyższa Szkoła Choreografii, rodzina Druta, Franzeluta SA, Nikolai Kiroshka „La Taifas”, Lilia Dulcer-Chernei „Gitana Winery”, Tatiana Kroitoru i Elizaveta Bryahna „Fautor”, Aleksandr Lukianov „Et cetera”, Natalia Melnik „Casa Vinului”

Ekipa profesjonalistów

Opieką artystyczną:
Maciej Drygas
Andrzej Musiał
Rafał Listopad

Koordynatorka projektu:
Katarzyna Pergół

Montaż:
Monika Sirojć

Asystent operator
Marcin Ściegliński

Kierownik produkcji:
Victoria Ogneva

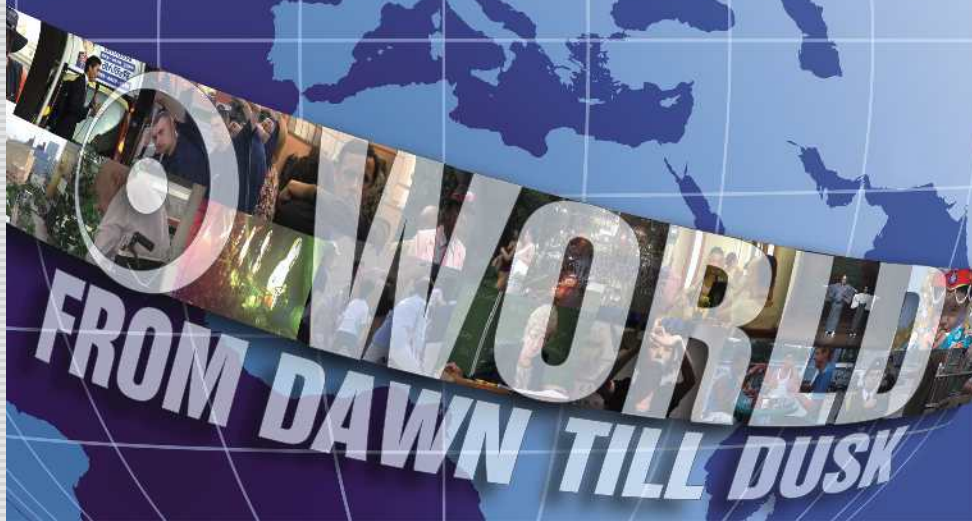
Dźwięk:
Iwo Klimek

Koordynatorka (Kiszyniów)
Vitalie Cîrhană

Korekcja barwna
Kajetan Plis

Aranżacja muzyki
Alexe Pupăzan

Bydgoszcz od świtu do zmierzchu

• POLSKA SZKOŁA DOKUMENTU

W drugim tygodniu października odbyła się w gościnnym Miejskim Centrum Kultury seria spotkań z miejscową publicznością, głównie młodzieżą akademicką i licealną zainteresowaną udziałem w projekcie „Bydgoszcz od świtu do zmierzchu”. Tutorzy – Mirosław Dembiński, Maciej Cuske i Marcin Sauter – pochodzą z Bydgoszczy, co stwarza wyjątkową sytuację, w której prowadzący warsztaty sami doskonale znają tytułowe miasto i

mogą dyskutować z uczestnikami o wyborze poszczególnych tematów bardzo szczegółowo.

Spotkania prowadzone przez Remigiusza Zawadzkiego, gospodarza bydgoskiego MCK, miały dwójaki charakter: prezentacji projektu „Świat od świtu do zmierzchu” połączonych z rozmowami na temat przyszłego filmu o Bydgoszczy oraz prezentacji filmów polskiej szkoły dokumentu. Maciej Drygas przedstawił swój legendarny dokument „Usłyszcie mój krzyk” i opowiedział o realizacji warsztatu w Moskwie w 2011 roku. Następnego dnia Maciej Cuske i Marcin Sauter odbyli rajd po uczelniach i liceach Bydgoszczy przedstawiając filmy z kolekcji „Świat od świtu

do zmierzchu” i zapraszając zainteresowaną młodzież do wzięcia udziału w projekcie bydgoskim. Kolejnym punktem programu były pokazy polskiej szkoły dokumentu i towarzyszące im wykłady prowadzone przez Mateusza Wernera, który omawiając twórczość Kazimierza Karasza, Krzysztofa Kieślowskiego i Marcela Łozińskiego starał się podkreślać widoczną w ich myśleniu o filmie dokumentalnym ciągłość, podobny stosunek do bohatera filmowego, prawdy rzeczywistości, wynikające ze wspólnej im wszystkim filozofii artystycznej. W ostatnim dniu bydgoskich spotkań pokazaliśmy film warsztatowy zrealizowany w Kijowie, po którym odbyło się spotkanie z wyjątkowymi gośćmi – Otarem Litanishvili i Dato Janelidze - profesorami szkoły filmowej w Tbilisi, którzy przywieźli ze sobą kilkunastominutowy fragment właśnie montowanego filmu o Tbilisi, owoc warsztatu w Gruzji. Publiczność była ciekawa szczegółów dotyczących realizacji – wyboru tematów, organizacji pracy ekip filmowych i kryteriów narracyjnych stanowiących podstawę montażu zebranego materiału. W ten sposób rozpoczęła się dyskusja o Bydgoszczy, jako obiekcie przyszłego dokumentu i przyszli uczestnicy warsztatów zaczęli snuć wizje na temat możliwych etud.

• WARSZTAT

W dniach 19 października – 7 listopada nasze warsztaty odbywały się w Miejskim Centrum Kultury w Bydgoszczy. Grupę tutorów stanowili: Mirosław Dembiński jako główny animator i lider projektu, Maciej Cuske, Marcin Sauter oraz Remigiusz

Zawadzki jako opiekun z ramienia MCK i dodatkowy prowadzący. Swoim doświadczeniem filmowym warsztat wspierała bydgoszczanka z pochodzenia Mirosława Dembińska. Ponadto Marcin Ściegliński zapewniał konsultację operatorską, Katarzyna Śpioch odpowiadała za montaż materiału a Luiza Skrzek kierowała produkcją. Idealne warunki do prowadzenia zajęć i realizacji rekordowej ilości ponad 30 etud stworzyła dyrektor MCK w Bydgoszczy, Pani Marzena Matowska, bez której pomocy i zaangażowania całe przedsięwzięcie nie doszłoby do skutku. Były to warsztaty rekordowe nie tylko pod względem ilości osób zaangażowanych po stronie organizacyjnej, ale także pod względem ilości uczestników, których aż 42 zjawilo się na zajęciach, wyznaczając chyba granice pojemności tego otwartego dla wszystkich projektu edukacyjno-filmowego. Większość uczestników stanowili studenci bydgoskich uczelni i uczniowie liceum plastycznego. Ważną rolę w warsztatach odegrali także studenci Akademii Muzycznej wnosząc swoje kompetencje związane z zapisem dźwięku. Choć wiele osób nie miało żadnego przygotowania filmowego, to jednak entuzjazmem, pomysłowością i chęcią do nauki nadrabiało braki, już po kilku dniach tworząc ze

swoimi bardziej doświadczonymi kolegami i koleżankami zgraną drużynę realizacyjną, która wspólnie wymyśla tematy, dyskutuje nad formą ich ujęcia, pomaga w dokumentacji i zdjęciach, a potem pracuje nad montażem. Tematy, które przynieśli uczestnicy warsztatów miały więcej wspólnego z człowiekiem, bohaterem, niż samym miejscem, w którym żyje. Widać wyraźnie, że filmowa Bydgoszcz stanie się czymś w rodzaju galerii osobowości: dwunastoletniego geniusza muzycznego, który przyjechał do Bydgoszczy z Chin, aby studiować tu w Akademii Muzycznej, Pana Czubka – artysty alternatywnego, taternika i muzyka, tajemniczej Kobiety z Walizką i wielu, wielu innych, których trajektorie losu przecinają się na przejściu dla pieszych czy kolekturze Lotto.

Zwieńczeniem warsztatów była uroczystość wręczenia dyplomów jego uczestnikom, połączona z projekcją krótkich fragmentów materiałów filmowych. Wśród zaproszonych gości byli bohaterowie filmu. To oni „zeszli z ekranu” na scenę i stworzyli wzruszającą atmosferę wydarzenia. 12-letni pianista z Chin dał koncert, do którego spontanicznie przyłączył się jego rówieśnik, niewidomy ze szkoły im. Braille’a. Grupa rekonstruktorów w mundurach Wehrmachtu „aresztowała” panią dyrektor Matowską, a romski zespół muzyczny zatańczył razem z dziewczyną na wózku.

• „BYDGOSZCZ OD ŚWITU DO ZMIERZCHU”

Bydgoszcz nie jest metropolią i to odróżnia ją od stolic, które zostały do tej pory sportretowane w cyklu „Świat od świtu do zmierzchu”. Choć życie płynie tu wolniejszym rytmem, to jednak Bydgoszcz nie ma charakteru prowincjonalnego miasteczka. Malowniczo poprzecinane siecią kanałów śródmieście tętni ruchem ulicznym, widać nowe, budowane z rozmachem inwestycje a ludzie, jak to ludzie, wечно się dokądś spieszą... Przewodnikiem po Bydgoszczy okazuje się kominarz. Postać realna, ale także poetycko metaforyczna, która spogląda z wysokości dachów i kominów na miasto. Razem z nim wchodzimy do mieszkań i przysłuchujemy się zwykłym sąsiedzkiemu rozmowom, w których od słów ważniejsza

jest mowa ciała, ludzkie zachowanie, uśmiechy, spojrzenia. W tym teatrzyku codzienności mieszka wciąż wiele ciepła i zaufania, o wiele więcej niż przywykliśmy sądzić. Taki ciepły, przyjazny charakter mają również sceny podpatrzone w kolekturze gier losowych, rozmowa o ulubionych filmach ze starszym kinomanem czy wzruszająca scena codziennej opieki nad starszą panią, cierpiącą na zanik pamięci. Ciężar gatunkowy tych rozmów powoli rośnie, by swą kulminację osiągnąć w niesamowitej dyskusji grabarza na zapleczu zakładu pogrzebowego, którzy odpoczywając po całym dniu pracy zaczynają się spierać o istnienie Boga i różnicę pomiędzy tym co żywe i martwe.

• PREZENTACJA FINAŁOWA

Uroczystą premierę „Bydgoszczy od świtu do zmierzchu” w kinie „Orzeł” poprzedziły projekcje filmów o Kiszyniowie i Erewaniu. Na pytania publiczności odpowiadali tutorzy: Maciej Drygas, Mateusz Werner, Jacek Bławut i Vita Zelakieviciute. Przy pełnej sali toczyły się rozmowy o tym jakie korzyści przynosi polskiej kulturze nauczanie filmu dokumentalnego za granicą i o tym czy filmy „szkolne” mogą jakościowo dorównywać profesjonalnej produkcji. Padało także wiele pytań o mołdawskie i armeńskie realia i na ile obejrzone przed chwilą filmy odzwierciedlają faktyczną sytuację mieszkających tam ludzi. Po zakończeniu dyskusji na scenę wyszła dyrektor Miejskiego Centrum Kultury Pani Marzena Matowska, która jako bydgoszczanka stwierdziła, że w tym dokumencie stworzonym przez młodych adeptów sztuki filmowej pod opieką doświadczonych dokumentalistów odkryła drugie, niewidoczne na co dzień, ale przecież intensywnie istniejące miasto pełne poetyckiej energii i ciekawych osobowości. Następnie publiczność obejrzała zwiastuny filmów poświęconych Pekinowi, Tokio i Kijowowi, które ukazały międzynarodowy kontekst projektu i rozpoczęła się projekcja filmu. Podczas niej publiczność żywo reagowała, wyławiając wśród bohaterów znane sobie postaci, komentując popularne miejsca i oklaskując pojedyncze kwestie padające z ekranu. Po prezentacji filmu na scenę wyszli wszyscy twórcy i tutorzy aby pozować do wspólnego zdjęcia, a spontaniczna i pełna entuzjazmu reakcja publiczności spowodowała, że dalsza część uroczystości przebiegała w atmosferze rodzinnego rozgardiaszu. Potem dyskusje przeniosły się do kularów i na ulicę, bowiem na żądanie osób, które się nie zmieściły do sali zorganizowano drugi, specjalny pokaz: „Bydgoszczy od świtu do zmierzchu”. I znów sala kinowa zappełniła się widzami. W tym czasie ekipy lokalnej telewizji bydgoskiej i reporterzy Radia Pik prowadzili rozmowy z tutorami i autorami filmu. Impreza trwała do późnej nocy.

ECHA MEDIALNE

Mirosław Dembiński:

„Na razie szukamy ciekawych historii, które dałyby się opowiedzieć w formie kilkuminutowej dokumentalnej etudy. Dlatego do warsztatów zapraszamy nie tylko młodych filmowców, ale też osoby, które do tej pory z filmem do czynienia nie miały.”

Maciej Drygas: „Trzeba liczyć się z tym, że to bardzo intensywne szkolenie. Czasami dosłownie "od świtu do zmierzchu", ale myślę, że warto to przeżyć.”

Studentka Natalia Jacheć:

„Pomysłów było mnóstwo. Jedna z grup ruszyła do centrum w poszukiwaniu niezwykłego bohatera. Kogoś kto mógłby zainteresować ludzi nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. - Jest to Pan, który ma 90 lat i jest kinomanem, ogląda mnóstwo filmów. O to tu właśnie chodzi: nie ma znaczenia, czy jest to Bydgoszcz, Moskwa czy Tokio. W każdym miejscu na świecie są i będą ciekawi ludzie.”

@ <http://www.tvp.pl>

Powstaje całodniowy portret w Bydgoszczy

18:12, 27.10.2013

8+1 0

Lubię to! 3 osoby lubią to. Bądź pierwszym wśród swoich znajomych.

Takiego portretu miasta Bydgoszcz jeszcze nie miała. Po Mińsku, Moskwie czy Tokio właśnie w Bydgoszczy trwają warsztaty filmowe prestiżowego projektu "Od świtu do zmierzchu". Ich efektem będzie godzinny portret miasta widzianego oczami młodych filmowców. Projekt jest w pełni profesjonalny. Finansuje go Ministerstwo Kultury i Polski Instytut Sztuki Filmowej.

Zajrzeć do miejsc dla większości niedostępnych, takie zadanie dostał młody filmowcy, którzy zgłosili się do projektu "Od świtu do zmierzchu". Mają pokazać Bydgoszcz bez pocztówkowych kon. Miasto jakiegoś nikt jeszcze nie widział. Pomysłów było mnóstwo. Jedna z grup ruszyła do centrum w poszukiwaniu niezwykłego bohatera. Kogoś kto mógłby zainteresować ludzi nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. - Jest to Pan, który ma 90 lat i jest kinomanem, ogląda mnóstwo filmów, dodatkowo sprzedaje bilety w kinie - opowiada Natalia Jacheć, uczestniczka warsztatów.

O to tu właśnie chodzi: nie ma znaczenia, czy jest to Bydgoszcz, Moskwa czy Tokio. W każdym miejscu na świecie są i będą ciekawi ludzie.

Projekt ma na celu nauczyć młodych filmowców opowiadać obrazem. Całość ma profesjonalny charakter, szczególnie, że warsztaty prowadzi znany polscy dokumentalista - Maciej Drygas i Mirosław Dembiński. - Bydgoszczanie zobaczą to miasto w taki sposób trochę inny, trochę przejrzą się w tym mieście, odnajdą się w tej Bydgoszczy. Zobaczą, jaka ta Bydgoszcz naprawdę jest - tłumaczy Mirosław Dembiński.

Podziel się: [Facebook] [Twitter] [LinkedIn] [Google+] [Dziennik] [Wiecej]

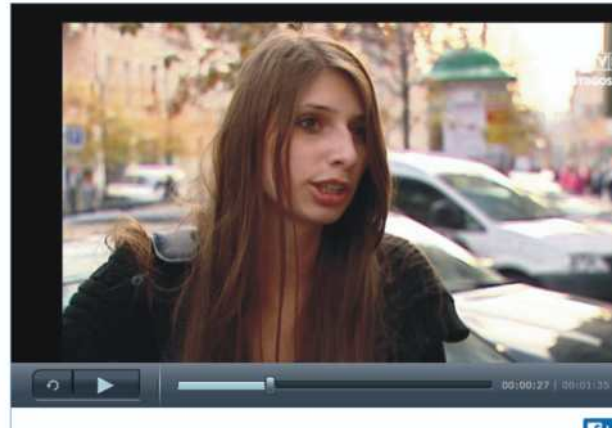
Film będzie się składał z kilku lub kilkunastu historii. Po pracy warsztatowej zajmą się nim specjaliści od montażu i postprodukcji filmowej. Będzie dystrybuowany na całym świecie. - To będzie taka mozaika, takie puzzle, z którym stworzony zostanie jeden film jako całość - tłumaczy Remigiusz Zawadzki z Pracowni Kino i Film MCK w Bydgoszczy.

Premiera filmu w styczniu. Bydgoszcz jest jedynym miastem w Polsce, które wzięło udział w projekcie.
Paulina Rubczak

@ <http://www.tvp.pl>

stworzony zostanie jeden film jako całość - tłumaczy Remigiusz Zawadzki z Pracowni Kino i Film MCK w Bydgoszczy

Premiera filmu w styczniu. Bydgoszcz jest jedynym miastem w Polsce, które wzięło udział w projekcie.
Paulina Rubczak

00:00:27 | 00:03:35

Remigiusz Zawadzki: „Dla Miejskiego Centrum Kultury wystąpienie w roli partnera w tak dużym projekcie filmowym o zasięgu ogólnosiwiatowym przekłada się nie tylko na promocję poprzez obecność Bydgoszczy na ekranach kin i antenach telewizyjnych w wielu wymienionych krajach, ale przede wszystkim pojawienie się filmowego portretu Bydgoszczy jako pierwszego polskiego miasta w jednym zestawie obok takich światowych metropolii jak Tokio, Moskwa, Pekin, Istambuł czy Tbilisi wydaje się idealnie wpasowywać w aspiracje Bydgoszczy – miasta o żywiołowym i rosnącym potencjale kulturalnym.”

@ <http://bydgoszcz.gazeta.pl>

Powstanie filmowy portret Bydgoszcz. Pierwszy od stu lat

Joanna Lach 11.10.2013, aktualizacja: 11.10.2013 14:05

Bydgoszcz jako jedyne polskie miasto weźmie udział w międzynarodowym projekcie filmowym "Świat od świtu do zmierzchu". Dzięki niemu powstanie portret naszego miasta, który pokażą telewizje na całym świecie.

Idea projektu jest nakręcenie godzinnego filmu dokumentującego życie miasta od rana do wieczora. Materiał filmowy składający się z kilkuminutowych etud przygotowywanych przez profesjonalnych twórców i amatorów. Ich pracą pokieruje zespół uznanych polskich dokumentalistów, m.in. Marceł Łoziński, Jacek Bławut czy Maciej J. Drygas i Mirosław Dembiński, którzy są pomysłodawcami projektu.

1. Monika Lemańska w Project Runway. Jest studentką UTP
2. Galeria handlowa przechodził wie metamorfozę [ZDJĘCIA]
3. Gotował dla gwiazd w Londynie, wybrał Bydgoszcz
4. Przewoźnicy szerokim łukiem omijają nasze lotnisko
5. Rewolucja w bydgoskiej straży miejskiej. Kogo będą ścigać?

Nowe mieszkania w Bydgoszczy

STARTUP FEST

dowiedz się więcej >

Marcin Sauter: „Wydawało nam się, że jako dokumentaliści już znamy Bydgoszcz, znamy te wszystkie miejsca, które są ciekawe i bohaterów. Okazuje się jednak, że jest mnóstwo nowych miejsc, które spenetrowali młodzi ludzie. Dziękuję im, że pokazali nam je i pokazali nam swoich bohaterów. Pokazali nam Bydgoszcz jakiej nie znamy.”

PRASA „GAZETA POMORSKA”

Filmowa podróż po zakamarkach miasta

KINO Długo oczekiwana premiera filmu - jedno z największych wydarzeń początku roku - już jutro. O godz. 20 w kinie Orzeł bydgoscy widzowie jako pierwsi będą mieli okazję zobaczyć „Bydgoszcz od świtu do zmierzchu”.

Przypomnijmy, film to część międzynarodowego projektu, który narodził się w głowie Mirosława Dembińskiego, dokumentalisty z kinematografii. Od 2011 roku wraz z zespołem najlepszych polskich filmowców jeździ po świecie i pomaga realizować portrety miast. Doświadczyli już m.in. filmy o Mińsku, Pekinie, Tokio i Moskwie.

Bydgoszcz jest jedynym polskim miastem, biorącym udział w projekcie. Co ciekawe, to również jedyne miasto, w którym odbyły się te warsztaty, a w którym nie ma żadnej szkoły filmowej. - Na początku tego się właśnie obawialiśmy - mówi Maciej Ciolek, jeden z opiekunów twórców etud. - Zastanawialiśmy się, czy damy sobie radę. Okazało się jednak, że w Bydgoszczy jest tak wiele osób zainteresowanych robieniem filmów, że musiało się udać.

Warsztaty, na które zgłosiło się ponad 40 osób, trwały w Bydgoszczy na przełomie października i listopada. Ostatnie dni filmu trafiało 26 kilkunastominutowych etud. - I tu kolejny rekord - mówi Remigiusz Zawadzki, szef pracowni kina z Miejskiego Centrum Kultury, które jest koproducentem filmu. - Wszystkie dotąd zrealizowane filmy miały tych etud najwyżej 12. Ta bydgoska produkcja filmowa toczy się bardzo warto. Powiedziałbym, że to nie tyle film o miejscach, co o ludziach i ich relacjach. Obala stereotyp suchego Po-

laka. Wyłaniają się z niego ludzie serdeczni, ciepłi. Potwierdza to Natalia Babuchanin, jedna z twórczyń filmu. - Mieliszyśmy nadzieję bardzo trudne zadania, potrzebowałyśmy pomocy i życzliwości różnych ludzi i za każdym razem się udawało - mówi. - Wystarczyło nam sięliż ludzi, co robimy i zamiasz „nie” zbyszliśmy „jak najbardziej”. Bydgoszcz to świetne miasto.

Marcin Sauter, który również prowadził warsztaty, zaznacza jednak, że film to nie laurka. - Jest momentami gorzki, smutny, ale bardzo prawdziwy - tłumaczy. - Żyję tu i tworzę już tyle lat, a są miejsca i ludzie, o których nie miałem pojęcia. Dzięki młodym twórcom poznałem je wszystkie i wyśledziłem inny punkt widzenia.

Co zainspirował z najciekawszych etud twórcy wymieniamy historię genialnego młodego Chłiczka, który przyjechał do nas uczyć się gry na fortepianie, kadry z życia bydgoskiej społeczności Bohomów oraz etudę o kominiarzu, który patrzy na miasto z dachów kamienicy na Londyńku.

Premiera filmu już w niedzielę o godz. 20 w kinie Orzeł. Wstęp na pokaz jest bezpłatny. Obraz będzie można jeszcze oglądać przez najbliższy tydzień, później pojawi się w fortońskim kinie Jeremi. A później Północną soborczy go cala Polska na antenie TVP 2, a także cały świat za pośrednictwem międzynarodowych anten. Dośćlowo pojawi się także na DVD.

(JPL)

„Na niedzielnej premierze filmu pojawiły się tłumy. Setki bydgoszczan przyszło do kina Orzeł z ciekawości, jak ich miasto wypadnie na ekranie. Miejsca nie wystarczyło dla wszystkich, wiele osób nie mogło wejść na kinową salę. Dawniej żaden seans w Orle nie cieszył się takim zainteresowaniem.

Nic dziwnego, bo to, co najbliższe, ciekawi nas najbardziej. Ten kalejdoskop postaci, emocji i zdarzeń jest zaskakująco spójny, film płynie szybko, wciąga widza, zabierając go w podróż po prawdziwej Bydgoszczy. Raz otwieramy usta ze zdziwienia, innym razem przeglądamy się w lustrze. Miasto w filmie jest nam jednocześnie

bliskie i obce, i to w całym oglądaniu jest najlepsze. Jest tylko jeden problem - film jest za krótki. Spokojnie mógłby potrwać jeszcze z pół godziny - ani na chwilę nie traci tempa, świetnie skupia uwagę widza, ale przede wszystkim jest ciekawy i jest ochota na jeszcze. Ten mały niedosyt bydgoskich historii to w zasadzie jedyna rzecz, jaką można mu zarzucić.”

PRASA „GAZETA WYBORCZA”

Porywająca bydgoska codzienność

Film „Bydgoszcz od świtu do zmierzchu” pokazał miasto, jakiego do tej pory nie znaliśmy. Nie ma w sobie nic z promocyjnej laurki pełnej pocztówkowych widoków - to prawdziwy obraz miasta, w którym najważniejszą rolę zagraли ludzie

Jeżymu Łasch
Na niedzielnej premierze filmu pojawił się tłum. Setki bydgoszczan przyszło do kina Orzeł z ciekawości, jak ich miasto wypadnie na ekranie. Dawniej żaden seans w Orle nie cieszył się takim zainteresowaniem.

W filmie zrealizowali film trzy tygodnie. To dzięki nim miasto pokazało się na ekranie, z którego przedtem znany był tylko z pocztówek.

Najbardziej interesujący są ich bohaterowie - zwykli bydgoszczanie. Dzięki nim możemy poznać miasto, jakiego do tej pory nie znaliśmy. Są weterani, którzy walczyli w wojnie, są lekarze, którzy pomagali w trudnych chwilach, są rodzice, którzy chcą dla swoich dzieci jak najlepiej. To właśnie oni tworzą prawdziwą Bydgoszcz, którą widzimy w filmie. To właśnie oni są najważniejszą częścią naszego miasta. To właśnie oni są tym, co sprawia, że Bydgoszcz jest takim, jakim jest. To właśnie oni są tym, co sprawia, że Bydgoszcz jest takim, jakim jest.

PRASA „GAZETA POMORSKA”

Kręcili naprawdę od świtu do nocy

PRZEDSIĘWZIĘCIA Zakończył się właśnie jeden z najciekawszych projektów filmowych w naszym mieście. Przez trzy tygodnie trzydziestu osób pracowało na swoich etatach, z których teraz powstanie pełnometrażowy dokument.

NASI AMBASADORZY
filmu

Swiat od świtu do zmierzchu” to międzynarodowy projekt filmowy za którego stoją dwaj reżyserzy z Łodzi: filmowcy Mirosław Dembiński i Maciej Drygas. Chcieli o to, aby z krótkich filmów stworzyć przez kilka tygodni, skłócić obraz miasta.

Bez szkoły też się da

Do tej pory wybierano na warsztaty brałi już Mińsk, Moskwa, Peking, Kijów i Tokio. Z podobną misją jako pierwsza wyjechała Bydgoszcz. Trzytygodniowe warsztaty właśnie się zakończyły. Przez trzy tygodnie zrealizowali trzydziestu osób, do końca września 30. To była prawdziwa szkoła mistrzostwa - mówi Maciej Cuske, bydgoski dokumentalista. filmy był jednym z najważniejszych warsztatów.

Bydgoszcz nieodkryta - mówił o kółce Maciej Cuske. Ale okazało się, że są między nami ludzie w tym

To zdjęcie z planu jednej z esejów. Za kamerą siedzi Maciej, operator z Łodzi.

Poprawki, szły, ciągła praca nad pomysłami - tak wyglądały wieczory w MCK.

że niczym my nie zastępowaliśmy, o których nie miałem pojęcia. To niesamowite, co udało się osiągnąć. A właściciele

od świtu do świtu - śmiał się Mirosław Dembiński. Było jak w wojnie. Do Bydgoszczy przyjechała też trzech operatorów - studentów łódzkiej filmówki, którzy pomagali w pracy.

Nie spał! Kręcili? A jak wyglądał taki dzień zdjęciowy? - Cóż, uczestnicy przez cały dzień kręcili się po mieście, nagrywali, umawiali pomysły, szukali inspiracji - mówi Paweł Jędrzejko, jeden z operatorów. - Później o godz. 20 była odprawa, na której się spowiadali i plebowali prace na kolejny dzień. A my staraliśmy się ich wspierać, podpowiadać, służyć techniczną pomocą.

Kasia Śpioch, uczestniczka z Filmówki, wbrew swojemu nazwisku nie spała prawie w ogóle. - Ale ta intensywność pracy była bardzo rozwijająca - mówiła. - To trochę takie media w pigułce. Wczoraj w Miejskim Centrum Kultury, które otworzyło swoje podwoje dla projektu, odbyła się gala kończąca warsztaty. Na sali pojawili się ich uczestnicy, a także bohaterowie ich filmów.

Nie obyło się bez wpadek - Moja etuda jest o Sashy, który codziennie, niezależnie od pogody wybiera się na krótką spacer w Bezie - mówił jeden z uczestników warsztatów. - Pochodziłby z nas, że ma go przestać robić, to

co zarzucił, a my to nakręcimy. Gdy powiedziałem o filmie, okazało się, że... nie jest nie nagrano, bo miałam wyłączone kamery.

Można dostać zawrotu głowy - Są też osoby o kominiarskim wykształceniu, białkach, Włodzisławu Ostachu, 90-letnim kimonanie, o którym pisaaliśmy przez tygodniem, a także o pracy fryzjera i kolektora lotno.

Kasia Śpioch, uczestniczka z Filmówki, wbrew swojemu nazwisku nie spała prawie w ogóle. - Ale ta intensywność pracy była bardzo rozwijająca - mówiła. - To trochę takie media w pigułce. Wczoraj w Miejskim Centrum Kultury, które otworzyło swoje podwoje dla projektu, odbyła się gala kończąca warsztaty. Na sali pojawili się ich uczestnicy, a także bohaterowie ich filmów.

JOHANNA PLUTA
joomla.pl@pomorska.pl
tel. 42 238 21 10

Studenci

Mateusz Zmarzły	Magda Bojdo	Wojtek Skibicki	Mateusz Buława
Marcin Kundera	Darek Gackowski	Magda Mazur	Rafał Waraczewski
Jakub Drobczyński	Zosia Gackowska	Natalia Babachanian	Krzysztof Nowicki
Jarek Piskozub	Dawid Klepadło	Stanisław Cuske	Aleksandra Kamińska
Maciej Jasiński	Paweł Siczek	Agnieszka Wąsikowska	Jolanta Cuske
Adam Gajewski	Damian Daszyński	Dominika Luks	Norbert Gawroński
Damian Szafranski	Anna Nowak	Arek Hapka	Weronika Wierzb
Anna Paprzycka	Aleksandra Łata	Patryk Sobieraj	Jagoda Bogusz
Natalia Jacheć	Żaklina Kałuża		

Partnerzy

Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy Fundacja ART-HOUSE
Miasto Bydgoszcz
Bydgoska Kronika Filmowa

Specjalne podziękowania

Prezydent Bydgoszczy Rafał Bruski, Wiceprezydent Bydgoszczy Jan Szopiński, Dyrektor Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy Marzena Matowska, z-ca Dyrektora ds. Technicznych i Logistyki Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy Wojciech Kuzman, OPERA NOVA Dyrektor Maciej Figas, Ewa Chałat, Teatr Polski Dyrektor Paweł Łysak, Państwowy Zespół Szkół Muzycznych w Bydgoszczy Dyrektor Ewa Stąporek-Pospiech, DKF MOZAIKA, Kinoteatr Adria, Michał Chełmniak WKS Zawisza Bydgoszcz, Kola Andrejas z rodziną, Stowarzyszenie Kultury i Integracji Romów "Nasz Świat" - Cygański Zespół Pieśni i Tańca "Jamaro Sveto", bydgoska społeczność Romów, Totalizator Sportowy - Adam Gałązka, kolektura LOTTO - Joanna Walczak, Paweł Walczak, Dariusz Pietrosiuk, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Bydgoszczy, Studio Kreacji Tańca - Beata i Maciej Neumann, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. Louisa Braille'a - Dyrektor Ośrodka Małgorzata Szczepanek, Ewa Frąszczak, Fundacja Aktywnej Rehabilitacji "FAR", Region Kujawsko-Pomorski, Aeroklub Bydgoski, CWZS Zawisza Stowarzyszenie Wioślarskie - Dudziński, SEX SHOP przy ul. Dworcowej 28 - Jacek Lercel, Firma Gotowski Budownictwo Kominikacyjne i Przemysłowe Sp. z o.o. - Marek Gotowski, Arsen Babachanian, ABC Reklama Sp. z o.o. Tomasz Klauzyński, Centrum Wspinalczkowe Spider, Janusz Siwek, lek. Ewa Kaczanowska-Burker, Grzegorz Falkowski - Zakład Pogrzebowy "Nero-Falkowski", kościół pw. św. Apostoła Piotra i Pawła w Bydgoszczy, Józefina i Tadeusz Szlenkier, Klub P.S.S. Sparta Bydgoszcz, Państwo Białka, Krystyna Wiśniewska, Mariola i Marek Jankowscy, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Jarosław Trusczyński, Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami integracyjnymi im. Żwirki i Wigury w Bydgoszczy, Zespół Szkół nr 14 w Bydgoszczy, Szkoła Podstawowa nr 41 im. R. Traugutta w Bydgoszczy, Tomasz Izajasz, Mieczysław Przybysz, GRH "Dromader" Bydgoszcz, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Ekipa profesjonalistów

Opieka artystyczna: Mirosław Dembiński Maciej Cuske Marcin Sauter Remigiusz Zawadzki	Montaż: Katarzyna Śpioch	Koordynator projektu: Katarzyna Pergół
Konsultacja artystyczna: Mirosława Dembińska	Asystent operator: Marcin Ściegłński Maciej Twardowski Paweł Józwicki	Dźwięk: Grzegorz Lindemann Michał Dominowski Studio Melange
	Kierownik produkcji: Luiza Skrzek	Korekcja barwna: Marcin Ściegłński

AUTORZY PROJEKTU

opieka artystyczna

• Mirosław Dembiński

Mirosław

wykładowca Szkoły Filmowej w Łodzi

- od ponad 20 lat realizuje filmy dokumentalne

- zrealizował ok. 30 filmów, najważniejsze to:

„Pomarańczowa alternatywa” 1989

„Ikar” 1999

„Zwycięzcy i przegrani” 2004

„Lekcja białoruskiego” 2006

„Muzyczna partyzantka” 2007

„Dzieci Kotana” 2012

- otrzymał ponad 80 nagród wśród nich:

Nagroda Specjalna Amsterdam; Nagroda Specjalna Oberhausen; Nagroda Specjalna Lipsk; Prix Europa Berlin; Brązowy Lajkonik Kraków; Golden Gate San Francisco; Biała Kobra Łódź

• Maciej J. Drygas

Maciej

wykładowca Szkoły Filmowej w Łodzi

- od ponad 20 lat realizuje filmy dokumentalne

- najważniejsze to:

„Usłyszcie mój krzyk” 1991

„Stan nieważkości” 1994

„Głos nadziei” 2002

„Jeden dzień w PRL” 2005

„Abu Haraz” 2012

- otrzymał ponad 20 nagród wśród nich:

Felix Europejska Nagroda Filmowa; Srebrny Smok Kraków; Grand Prix Melbourne; Grand Prix Monte Carlo; Nagroda Specjalna Prix Italia; Golden Gate San Francisco; Biała Kobra Łódź

TUTORZY

opieka artystyczna

• Marcel Łoziński

Marcel

wykładowca w Mistrzowskiej Szkole Andrzeja Wajdy

- od prawie 40 lat realizuje filmy dokumentalne

- zrealizował ok. 40 filmów, najważniejsze to:

„Jak żyć” 1977

„Egzamin dojrzałości” 1979

„Próba mikrofonu” 1980

„Moje miejsce” 1986

„89 mm od Europy” 1993

„Wszystko może się przytrafić” 1995

„Żeby nie bolało” 1998

„Poste restante” 2008

„Tonia i jej dzieci” 2011

„Ojciec i syn w podróży” 2013

- otrzymał ponad 50 nagród wśród nich:

Oskar (nominacja); Felix Europejska Nagroda Filmowa; Grand Prix Oberhausen; Złoty Gołąb Lipsk; Złoty Smok i Złoty Lajkonik Kraków; Golden Gate San Francisco; Biała Kobra Łódź

• Jacek Bławut

Jacek Bławut

Wykładowca w Mistrzowskiej Szkole Andrzeja Wajdy

- od ponad 30 lat realizuje filmy dokumentalne

- zrealizował ok. 30 filmów, najważniejsze to

„Nienormalni” 1990

„Born Dead” 2004

„Szczur w koronie” 2005

„Wojownik” 2007

„Jeszcze nie wieczór” 2008

„Wirtualna wojna” 2012

- otrzymał ponad 60 nagród, wśród nich:

Grand Prix Toronto; Srebrne Lwy Gdynia; Złoty i Brązowy Lajkonik Kraków; Nagroda Specjalna Mannheim; Nagroda Specjalna San Sebastian; Biała Kobra Łódź

• Vita Želakeviute

Vita Želakeviute

wykładowca w Mistrzowskiej Szkole Andrzeja Wajdy

- od kilkunastu lat realizuje filmy

- najważniejsze to:

„Schizofrenia” 2001

„Po tamtej stronie” 2007

„Źródło” 2009

- otrzymała kilka nagród, wśród nich:

Gold Remy Award Houston

Biała Kobra Łódź

Grand Prix Kielce

• Jacek Petrycki

Jacek Petrycki

- od ponad 30 lat realizuje filmy i zdjęcia do filmów

- zrealizował jako operator ponad 100 filmów, najważniejsze to:

„Aktorzy prowincjonalni” reż. Agnieszka Holland 1978

„Fotoamator” reż. Krzysztof Kieślowski 1980

„Przesłuchanie” reż. Ryszard Bugajski 1982

„Unforgiving” reż. Clive Gordon 1993

„The Valley” reż. Dan Reed 1998

„The Pipeline Next Door” reż. Nino Kirtadze 2005

„Tonía i jej dzieci” reż. Marcel Łoziński 2011

„Czarny czwartek. Janek Wiśniewski padł” reż. Antoni Krauze 2011

- otrzymał kilkadziesiąt nagród wśród nich:

FIPRESCI Cannes; Golden Hugo Chicago; Grand Prix Moskwa; Złota Palma

dla najlepszej aktorki Cannes; Najlepszy Film Europejski Berlin; Nominacja

Felix Europejska Nagroda Filmowa za zdjęcia; BAFTA za zdjęcia; Nagroda

“Prix Italia” 1999; Grand Prix Biarritz; BAFTA za zdjęcia; Nagroda “Prix

Italia” 1999; Grand Prix Biarritz

• Paweł Łoziński

Paweł Łoziński

wykładowca Gdyńskiej Szkoły Filmowej

- od ponad 20 lat realizuje filmy dokumentalne

- zrealizował kilkanaście filmów, najważniejsze to:

„Miejsce urodzenia” 1992

„Kratka” 1996

„Taka historia” 1999

„Siostry” 1999

„Między drzwiami” 2004

„Chemia” 2009

„Ojciec i syn” 2013

- otrzymał wiele nagród, wśród nich:

Prix Europa Berlin; Nagroda Specjalna Lipsk; Złoty i Srebrny Lajkonik, Złoty

Smok Kraków; Biała Kobra Łódź; Złoty Gołąb Lipsk

• Wojciech Staroń

Wojciech Staroń

- od kilkunastu lat realizuje filmy i zdjęcia do filmów

- zrealizował jako reżyser i operator kilkadziesiąt filmów, najważniejsze to:

„Syberyjska lekcja” reż. Wojciech Staroń 1998

„Plac Zbawiciela” reż. Krzysztof Krauze 2006

„Jeszcze nie wieczór” reż. Jacek Bławut 2008

„Argentyńska lekcja” reż. Wojciech Staroń 2011

„Nagroda” reż. Paula Markovitch 2011

„Papusza” reż. J. Kos-Krauze, K. Krauze 2013

- jego filmy były wielokrotnie nagradzane, m.in.:

Złota żaba Camerimage; Srebrny Gołąb Lipsk; Grand Prix Guangzhou; Biała

Kobra Łódź; Srebrny Lajkonik Kraków; Grand Prix Cinema du Reel Paryż

• Rafał Listopad

wykładowca Gdynńskiej Szkoły Filmowej

- od kilku lat montuje filmy dokumentalne i fabularne
- najważniejsze to:

„Katyń” reż. Andrzej Wajda 2007

„Poste restante” reż. Marcel Łoziński 2008

„Miasto bez Boga” reż. Jacek Petrycki 2009

„Inwentaryzacja” reż. Paweł Łoziński 2010

„Cudze listy” reż. Maciej Drygas 2011

„Czarny czwartek” reż. Antoni Krauze 2011

„Abu Haraz” reż. Maciej Drygas 2012

- otrzymał kilka nagród, między innymi:

„Orzeł” Polska Nagroda Filmowa najlepszy montaż (nominacja)

nagroda za montaż Poczdam

nagroda za montaż Koszalin

• Andrzej Musiał

wykładowca Szkoły Filmowej w Łodzi

- realizuje filmy dokumentalne od ponad 20 lat

- jako operator zrealizował ponad 50 filmów,

najważniejsze to:

„Sposób na życie” reż. Mariusz Front 1993

„Stan nieważkości” reż. Maciej Drygas 1994

„Arvo Part” reż. Mariusz Grzegorzek 1998

„Głos nadziei” reż. Maciej Drygas 2002

„Zwycięzcy i przegrani” reż. Mirosław Dembiński 2004

„Abu Haraz” reż. M. Drygas 2012

- jego filmy były wielokrotnie nagradzane, m.in.:

Grand Prix Monte Carlo; Grand Prix „Biała Kobra” Łódź; Wyróżnienie Prix

Europa Berlin; „Silver Gentian” Trento

• Mateusz Werner

wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
oraz Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie

krytyk i teoretyk filmu, filozof kultury

autor kilku książek i kilkudziesięciu publikacji

pomysłodawca i organizator warsztatów filmowych

„Rosja-Polska. Nowe Spojrzenie”

i „Izrael-Polska. Nowe Spojrzenie”

Mirosława Dembińska
konsultacja artystyczna

Katarzyna Pergół
koordynator projektu

Victoria Ogneva
kierownik produkcji

Magda Borowiec
kierownik produkcji

Luiza Skrzek
kierownik produkcji

Marek Skrzecz
montażysta

Weronika Bławut
montażysta

Przemysław Chruścielewski
montażysta

WSPÓŁPRACOWNICY

Katarzyna Boniecka
montażysta

Katarzyna Śpioch
montażysta

Monika Sirojc
montażysta

Marcin Ściegliński
asystent operator

Vahram Mkhitarian
asystent operator

Maciej Twardowski
asystent operator

Paweł Józwicki
asystent operator